

κινούμενη γη

μεταπλάσεις στη νήσο γυαλί

πανεπιστήμιο θεσσαλίας | τμήμα αρχιτεκτόνων μηχανικών
διπλωματική εργασία | φεβρουάριος 2013

φοιτητές | γεωργίου κωνσταντίνος | ζούζουλα ευγενία | φλέσσα μαρία
επιβλ. καθηγητής | παπαδόπουλος σπυρίδων

Περίληψη

Κινούμενη γη. Έτσι κάπως θα μπορούσε να περιγραφεί το γυαλί. Αμμώδες έδαφος, πεύκα, εκτάσεις αλασιών. Το τοπίο κινείται, ανασκάπτεται, αναδιαμορφώνεται. Για 150 χρόνια η μεταλλευτική εταιρεία σμιλεύει τη νήσο γυαλί. Η διαρκής αυτή μεταβολή εμπεριέχεται στο τοπίο, στα όρια του νησιού, την κουλτούρα του, στη ζωή των λιγροστών κατοίκων του.

Η σύμβαση της εταιρείας με το δήμο Νισύρου, στον οποίο ανήκει το Γυαλί, λήγει σε 15 χρόνια. Η εξόρυξη έρχεται αντιμέτωπη με την ιστορία του τόπου, καθώς τα όριά της συναντούν ένα νεολιθικό οικισμό. Μέχρι να συμβεί αυτό αλλά και αφού σταματήσουν οι εξορυκτικές δραστηριότητες, και με σκοπό την ανάδειξη αυτού του γεωλογικά και μορφολογικά μοναδικού τόπου, θα ακολουθήσουμε ορισμένες στρατηγικές μιας ιδιαίτερης κατοίκησης, μιας διαφορετικής ενεργοποίησης της νήσου Γυαλί. Η προτεινόμενη επέμβαση στοχεύει στην ενεργοποίηση του νησιού με τρόπο παραγωγικό, την οικονομική ανάπτυξή του και την ένταξή του στον τουριστικό χάρτη ως τόπο προορισμού.

Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία του γυαλιού προσελκύει επιστήμονες από όλη την Ελλάδα και τον κόσμο, καθώς συνδυάζει γεωλογικό, ιστορικό, αρχαιολογικό και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον. Δημιουργείται γιαυτό το λόγο ένα ερευνητικό διεπιστημονικό κέντρο, το οποίο καλύπτει έρευνες που αφορούν στο Γυαλί και τα Δωδεκάνησα γενικότερα. Επιπλέον η εδαφική σύσταση του νησιού ευνοεί καλλιέργειες καθώς η ελαφρόπετρα συγκρατεί όση υγρασία χρειάζεται ώστε να ελαχιστοποιείται η ανάγκη για άρδευση. Έτσι, καλλιεργούνται αμπελώνες, οι οποίοι λειτουργούν σε συνδυασμό με οινοποιείο.

Η επέμβαση τοποθετείται στο λαιμό του νησιού, σε άξονα ο οποίος το διαιρεί σε δύο τμήματα και αποτελεί γραμμική συνέχεια του λιμενοβραχίονα. Η γραμμική αντιμετώπιση, εκτός μιας αυστηρής τομής σε ένα τοπίο το οποίο έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς εκ των έσω, ακολουθεί την επίσης γραμμική διαδικασία παραγωγής της οινοποίησης αλλά και της επιστημονικής έρευνας. Ο άξονας τέμνεται από τρεις πορείες-δρόμους οι οποίοι οριοθετούν διαφορετικές λειτουργίες πάνω στην πορεία του επισκέπτη.

Παράλληλα, επανασχεδιάζεται ένας οικισμός στο παλιό λιμάνι των ψαράδων, ο οποίος πρόκειται να καλύπτει τις ανάγκες των εργαζομένων του λατομείου, του ερευνητικού κέντρου και του οινοποιείου. Η διαμονή των επισκεπτών διασφαλίζεται με την τοποθέτηση μικρών ξενώνων οι οποίοι μπορούν να τοποθετούνται ή να αφαιρούνται αναλόγως με τις ανάγκες που προκύπτουν κοντά στις πλατφόρμες άρδευσης των αμπελώνων, όπου βρίσκονται χώροι υγιεινής.

Κατά την περιήγηση γύρω από το υπαίθριο ορυχείο επιτρέπεται στους επισκέπτες να ανακαλύψουν νέες οπτικές σε ένα τοπίο που έχει αλλάξει ριζικά από την εξόρυξη. Το τουριστικό ενδιαφέρον του νησιού εντείνονται οι επιλεγμένες διαδρομές οι οποίες οδηγούν τον επισκέπτη σε σημεία ταξινομημένα και ομαδοποιημένα αναλόγως με το είδος του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν.

University of Thessaly | Department of Architecture

Thesis | MOVING LAND rehabilitation of yali island

Students | Georgiou Konstantinos | Zouzoula Evgenia | Flessa Maria

Supervisor teacher | Papadopoulos Spyridon

Abstract

Moving land. That is how somebody would describe Yali island. Sandy ground, pines, extents of aslylion. Landscape is being moved, digged, reshaped. For 150 years a mining company sculptures Yali island. This permanent but constant change is embodied in the landscape, in the limits of island, its culture, in the life of the few residents.

The convention of the company with the municipality of Nisyros, which belongs Yali island, expires in 15 years. The excavation comes confronted with the history of place, while its limits meet a Neolithic settlement. Until that time and when the mining activities stop, aiming at the appointment of this geological and morphological unique place, we will follow certain strategies of a particular habitation, a different activation of Yali island. The proposed intervention aims at activating the island in a productive way, enforce its economic development and finally include it at the tourist map as a special destination.

The particular geomorphology of Yali attracts scientists from all over Greece and the world, combining geological, historical, archaeological and environmental interest. Therefore, a research interdisciplinary center is proposed, covering research relating to Glass and the Dodecanese in general. Moreover, the territorial composition of the island favors crops as pumice hold as much moisture as necessary to minimize the need for irrigation. Thus, vineyards will be cultivated, which are operated in conjunction with the winery.

The proposed intervention is placed in the neck of the island, on an axis wich divides it into two sections and forms a linear continuation of the breakwater. The linear approach, besides a strict cut off in a landscape that is very interesting to observe from the inside, also follows the linear process of wine production and also that of the scientific research. The axis is intersected by three paths that define different functions over the course of the visitor.

Moreover, a settlement in the old port of fishermen is redrawn, which will meet the needs of workers of the quarry, the research center and the winery. The hosting of the visitors is ensured by placing small guesthouses that can be installed or removed depending on the needs arising, near the irrigation platforms of vineyards.

During the tour around the open mine pit visitors discover new perspectives of a landscape that has changed dramatically due to mining. The island's touristic interest is also intensified by selected paths which lead the visitor to places and points classified and grouped according to the kind of interest.

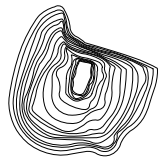
Το Γυαλί και η Στρογγυλή δημιουργήθηκαν παράλληλα με τις τελευταίες φάσεις δημιουργίας της Νισύρου. Περίπου 50.000 χρόνια πριν, διαδοχικές υποθαλάσσιες εκρήξεις εκτόξευσαν τεράστιους όγκους ελαφρόπετρας, ανεγείροντας έτσι ένα υπόγειο δακτυλίδι ηφαιστειακής τέφρας. Τα κατάλοιπά του είναι αυτό που σήμερα αποκαλείται κατώτερη κίσσηρη στο νοτιοανατολικό τμήμα του Γυαλιού. Έπειτα, δημιουργήθηκε η νησίδα του Αγίου Αντωνίου κοντά στο Γυαλί ενώ η Στρογγυλή εμφανίστηκε ακόμη πιο ανατολικά, από μεταγενέστερες εγχύσεις λάβας στον πυθμένα της θάλασσας, οι οποίες αργότερα αναδύθηκαν και δημιούργησαν στεριά.

Περίπου 30.000 χρόνια πριν, επακόλουθο της μεγάλης ηφαιστειακής έκρηξης της Νισύρου, και πριν τη δημιουργία των θόλων, μια ακόμη έκρηξη συνέβη με επίκεντρο το βόρειο τμήμα του Γυαλιού. Η ελαφρόπετρα που εκτινάχθηκε κάλυψε το Γυαλί όπως είχε ως τότε, καθώς και τη Νίσυρο, δημιουργώντας το στρώμα άνωτερης κίσσηρης.

25.000 χρόνια πριν, παχύρρευστη λάβα εκτινάχθηκε από το κεντρικό τμήμα του νησιού. Τότε προέκυψαν θόλοι και δομές λάβας οι οποίες δημιούργησαν τον οψιδιανό, το φυσικό ηφαιστειακό γυαλί και τον περλίτη του Βορειοανατολικού Γυαλιού.

ΝΔ Γυαλί

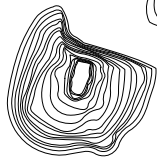

ΝΔ Γυαλί

Στρογγυλή

Άγιος Αντώνιος

ΝΔ Γυαλί

ΒΑ Γυαλί

Στρογγυλή

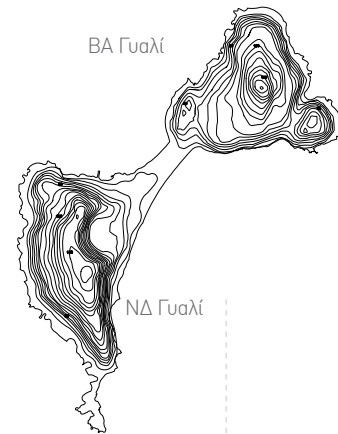
Άγιος Αντώνιος

ΝΔ Γυαλί

ΒΑ Γυαλί

ΒΑ Γυαλί

ΝΔ Γυαλί

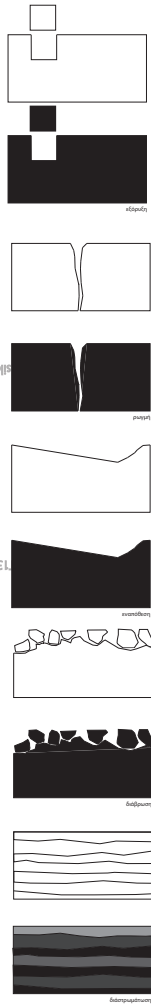
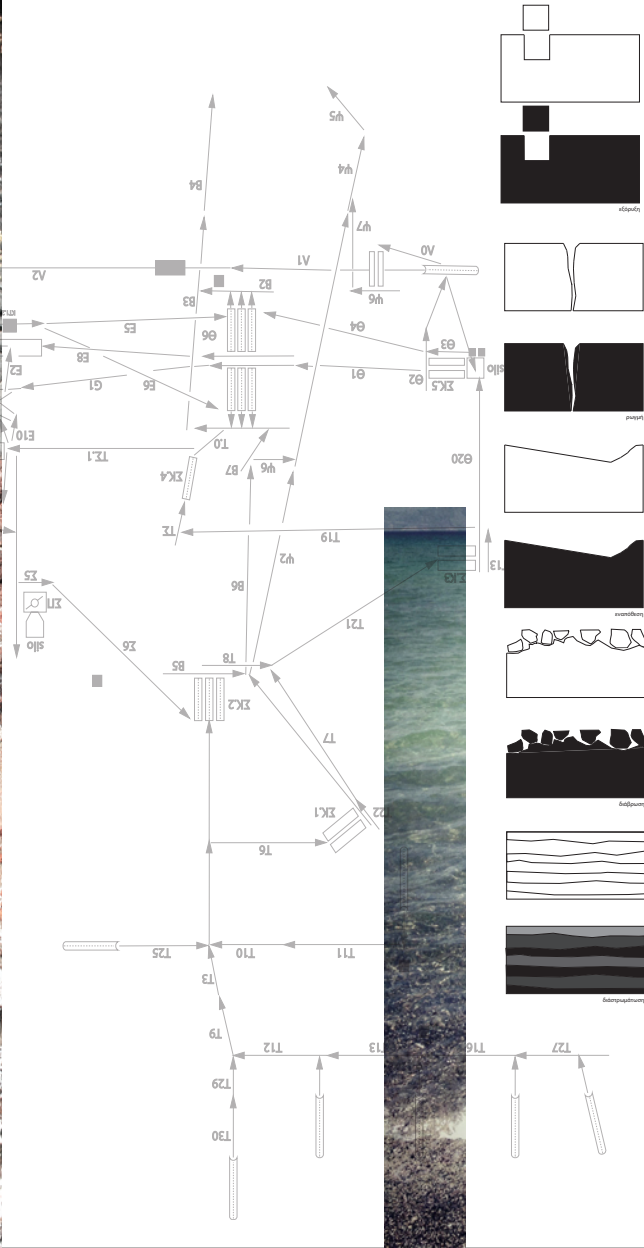
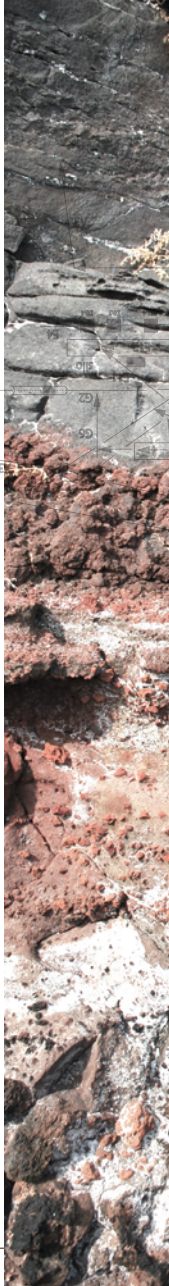
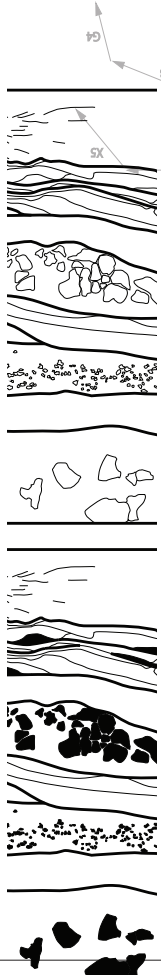
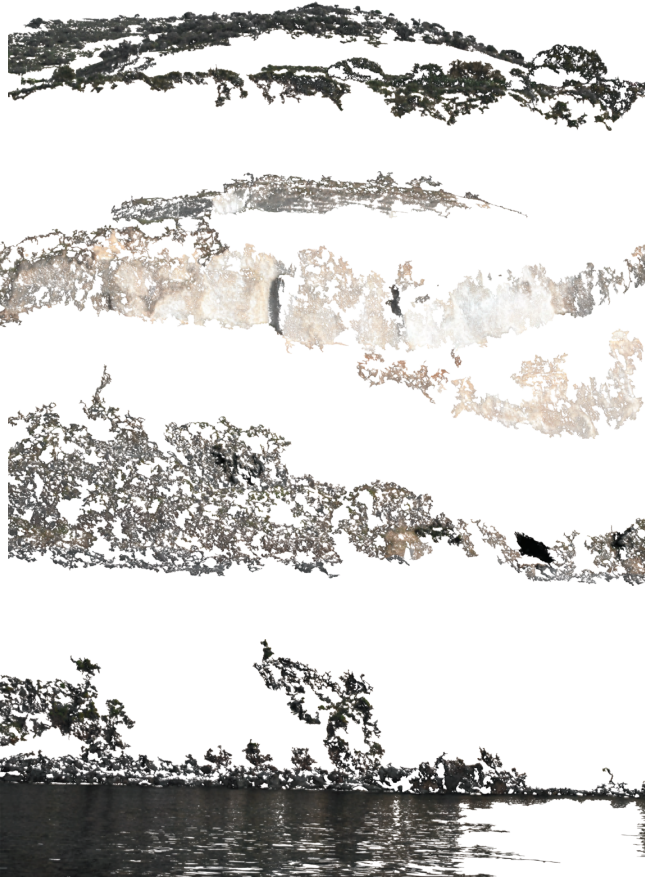
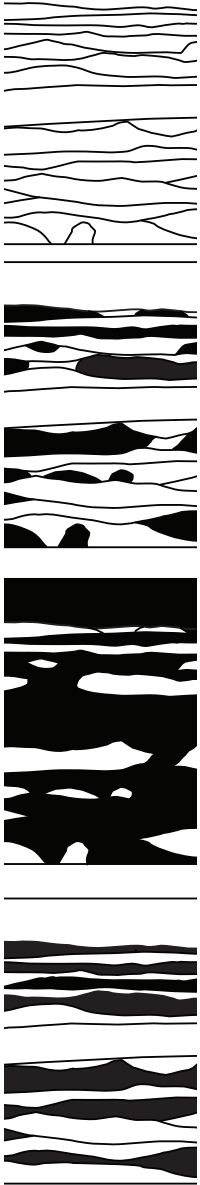
50.000 χρόνια πριν

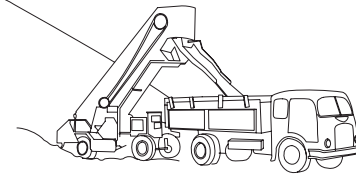
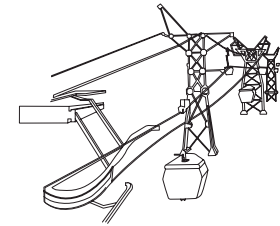
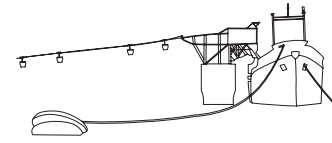
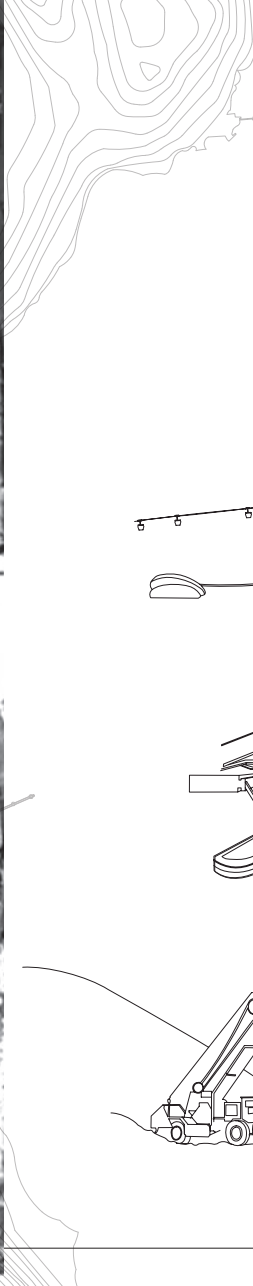
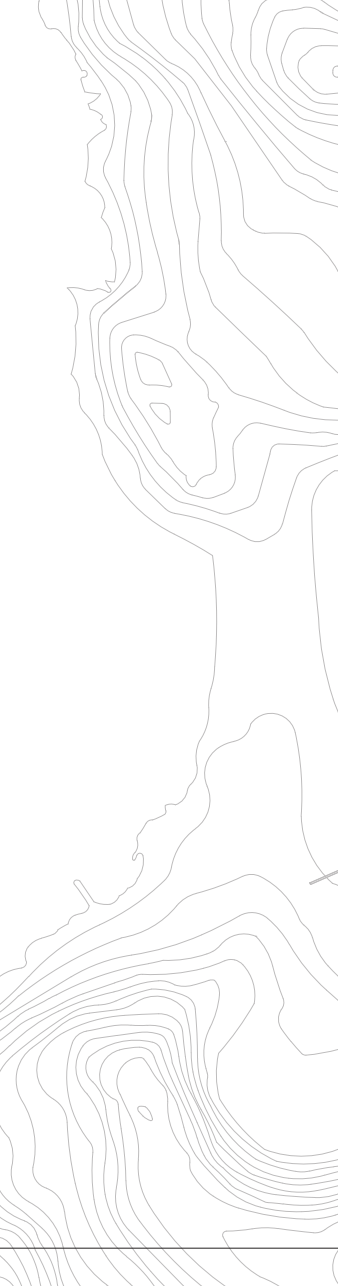
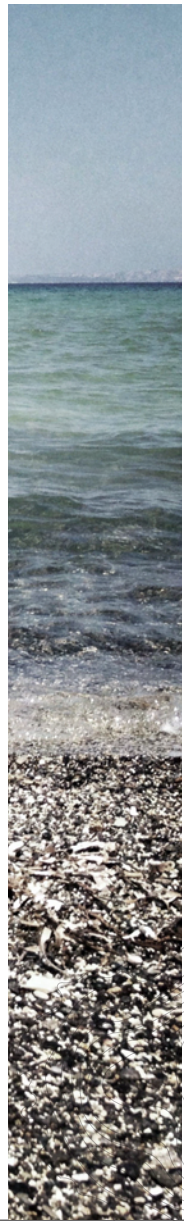
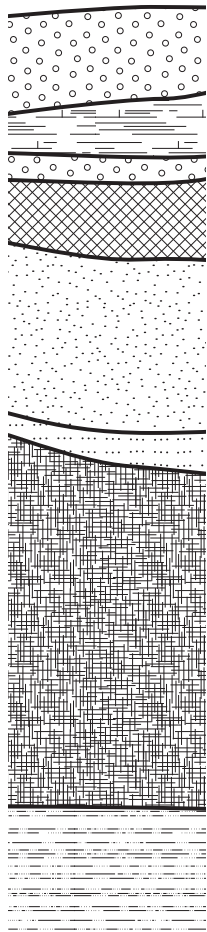
35.000 χρόνια πριν

20.000 χρόνια πριν

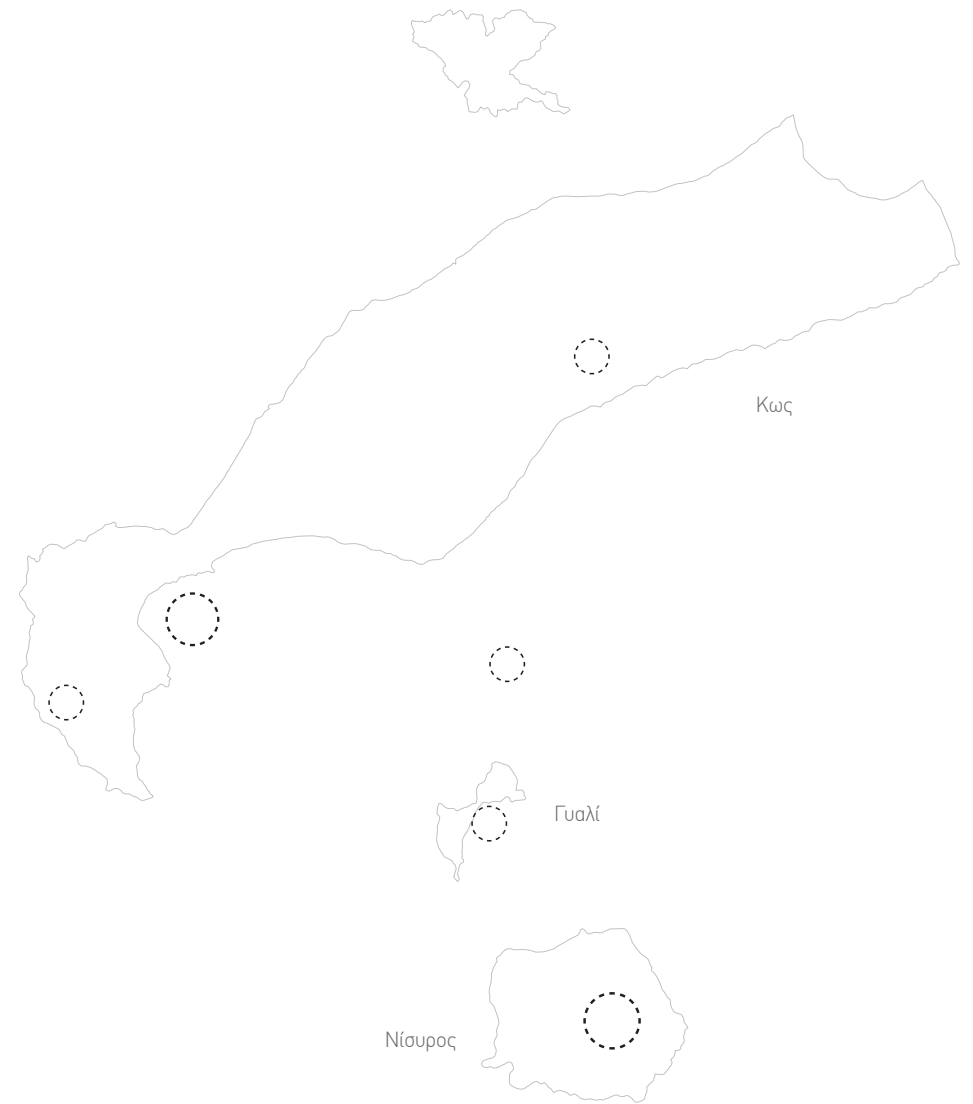
8.000 χρόνια πριν

5
σήμερα

Το Γυαλί βρίσκεται μεταξύ Νισύρου και Κω και μαζί με τα μικρότερα νησιά Άγιος Αντώνιος και Στρογγύλη ανήκει στο ηφαιστειακό συγκρότημα Νισύρου. Αποτελείται από δύο λοφώδη τμήματα βορειοανατολικά και νοτιοδυτικά, τα οποία συνδέονται στο κέντρο από μια επίπεδη γλώσσα γης. Το Γυαλί είναι πλούσιο σε ηφαιστειακά πετρώματα, κυρίως ελαφρόπετρα και περλίτη (φυσικό γυαλί), πράγμα που οδήγησε στην εκμίσθωση του νησιού από δύο μεγάλες εταιρείες (ΛΑΒΑ, ΠΕΡΛΙΤΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΕ) τα τελευταία 15 χρόνια για την εξόρυξη των παραπάνω υλικών. Τα ορυχεία αυτά κατατρώγουν την πλευρά του νησιού προς τη Νίσυρο δημιουργώντας δύο μεγάλους κρατήρες. Αν και στις συμβάσεις με το ελληνικό κράτος προβλέπεται η αποκατάσταση του φυσικού τοπίου μετά το πέρας της εκμετάλλευσης που έχει συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, η οικολογική καταστροφή είναι σημαντική. Το νησί συνδέεται με μικρά καΐκια με τη Νίσυρο που μεταφέρουν τους εργάτες των λατομείων.

Επιφανειακές έρευνες εντόπισαν προϊστορικές, ελληνιστικές και ρωμαϊκές θέσεις σε διάφορα σημεία του νησιού, ανάμεσα στις οποίες σημαντική θέση κατέχουν τα λατομεία οψιανού στο βορειοανατολικό τμήμα του νησιού. Η κατοίκηση του Γυαλιού ανάγεται στα Νεολιθικά χρόνια (Νεότερη Νεολιθική περίοδος, 4500-3200 π.Χ.), όπως συνάγεται από τον οικισμό και το νεκροταφείο στο νοτιοδυτικό τμήμα του. Η κατοίκηση της νησίδας συνεχίζεται στους ιστορικούς χρόνους και το Γυαλί ακολουθεί τις τύχες της Νισύρου. Πιθανώς ταυτίζεται με την Κισηρούσα του Πλινίου, η οποία βρισκόταν απέναντι από το ακρωτήριο της Κνίδου. Στη θέση Κάστρο, στη βόρεια πλευρά του νοτιοδυτικού τμήματος του νησιού, εντοπίστηκαν υπολείμματα οχύρωσης της Ελληνιστικής περιόδου και δεξαμενή. Πλήθος οστράκων ελληνιστικών αγγείων στο βορειοανατολικό τμήμα και αναλημματικός τοίχος μαρτυρούν την κατοίκηση στο Γυαλί, ενώ στην Παλαιοχριστιανική περίοδο χρονολογείται τάφος στην ίδια περιοχή.

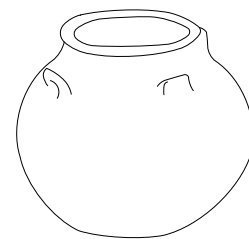
Για τα Μεσαιωνικά χρόνια δεν υπάρχουν μαρτυρίες, αλλά η πειρατεία που ανθούσε στο Αιγαίο πιθανώς οδήγησε στην εγκατάλειψη του νησιού. Στη Νεότερη εποχή χρονολογούνται πετρόκτιστες αγροικίες, δεξαμενές και ασβεστοκάμινο, όταν το νησί καλλιεργούνταν από εποχικούς ή μόνιμους κατοίκους και παρήγε δημητριακά, όσπρια και σταφύλια. Πρώτοι οι Ιταλοί άρχισαν να εκμεταλλεύονται την κίσηρη και κατασκεύασαν προβλήτα φόρτωσης, ωστόσο ως τον πόλεμο οι καλλιέργειες και η κτηνοτροφία συνεχίζονταν.

Σήμερα στο νησί διαμένουν μερικοί από τους εργάτες των ορυχείων με τις οικογένειές τους.

Η κατοίκηση της νησίδας συνεχίζεται στους ιστορικούς χρόνους και το Γυαλί ακολουθεί τις τύχες της Νισύρου. Πιθανώς ταυτίζεται με την Κισηρούσα του Πλινίου, η οποία βρισκόταν απέναντι από το ακρωτήριο της Κνίδου. Στη θέση Κάστρο, στη βόρεια πλευρά του νοτιοδυτικού τμήματος του νησιού, εντοπίστηκαν υπολείμματα οχύρωσης της Ελληνιστικής περιόδου και δεξαμενή. Πλήθος οστράκων ελληνιστικών αγγείων στο βορειοανατολικό τμήμα και αναλημματικός τοίχος μαρτυρούν την κατοίκηση στο Γυαλί, ενώ στην Παλαιοχριστιανική περίοδο χρονολογείται τάφος στην ίδια περιοχή.

Για τα Μεσαιωνικά χρόνια δεν υπάρχουν μαρτυρίες, αλλά η πειρατεία που ανθούσε στο Αιγαίο πιθανώς

οδήγησε στην εγκατάλειψη του νησιού. Στη Νεότερη εποχή χρονολογούνται πετρόκτιστες αγροικίες, δεξαμενές και ασβεστοκάμινο από την εποχή κατά την οποία το νησί καλλιεργούνταν από εποχικούς ή μόνιμους κατοίκους και παρήγε δημητριακά, όσπρια και σταφύλια. Πρώτοι οι Ιταλοί άρχισαν να εκμεταλλεύονται την κίσηρη και κατασκεύασαν προβλήτα φόρτωσης, ωστόσο ως τον πόλεμο οι καλλιέργειες και η κτηνοτροφία συνεχίζονταν. Σήμερα στο νησί διαμένουν μερικοί από τους εργάτες των ορυχείων με τις οικογένειές τους.

Σημαντική αποδείχθηκε η νεολιθική παρουσία στη νησίδα Γυαλί της Νισύρου, που από το 1986 έως σήμερα διεξάγεται συστηματική ανασκαφική έρευνα. Σε επτά θέσεις στο νησί έχουν εντοπιστεί και ανασκαφεί εγκαταστάσεις του τέλους της Νεολιθικής Εποχής (Νεώτερης Αιγαιακής Νεολιθικής). Η ανασκαφή του χώρου αποκάλυψε σύνολο τοίχων και αψιδωτό κτήριο ακέραιο με τρία δωμάτια, που αποτελεί μοναδικό δείγμα στο Αιγαίο στην κορυφή λόφου, πάνω από το λατομείο της εταιρείας ΛΑΒΑ. Ωστόσο το κτίσμα, λόγω και της εύθραυστης κατασκευής του, καλύπτεται χρόνο με το χρόνο από τη σκόνη του λατομείου και είναι επιτακτική η στέγασή του.

Επίσης ανασκάφηκε νεκροταφείο της ίδιας εποχής με 75 ορθογώνιους τάφους, λαξευμένους στο φυσικό πέτρωμα που είχαν συληθεί στο παρελθόν και δεν περιείχαν ευρήματα. Νεολιθική κεραμική και απολεπίσματα οψιανών συλλέχθηκαν σε διάφορες θέσεις σε όλο το νησί. Στο Γυαλί φαίνεται ότι υπήρχε μια ανθηρή νεολιθική κοινότητα, μάλλον εποχικής εγκατάστασης, που δεν είχε σχέση με την κατεργασία και το εμπόριο του ντόπιου οψιανού, αφενός επειδή ήταν προσανατολισμένη σε άλλες μορφές οικονομίας (κτηνοτροφία, γεωργία, ψάρεμα) και αφετέρου επειδή το ντόπιο υλικό ήταν ακατάλληλο λόγω της ανομοιογένειάς του, σε αντίθεση με τον άψογο ποιοτικά οψιανό της Μήλου.

καρχαρίας

μοναχους_μοναχους

κουρκούταυλος

cretzschmar's buntings
(Emberiza caesia)

alkyoni

buteo rufinus
(long legged buzzards)

bonelli's eagle

phalacrocorax
(eleonoras falcons)

tsalapeteinos

coracias garrulus

mychos

ruppell's warblers
(Sylvia rueppelli)

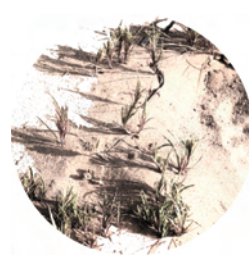

otanthus maritimus
euphorbia paralias
cyperus capitatus

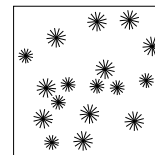
lavandula stoechas subsp. stoecha
limonium graecum
anthyllis hermanniae

otanthus maritimus
salsola kali
hordeum murinum subsp. glaucum
erica manipuliflora

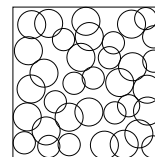
juniperus oxycedrus
inus brutia
frankenia hirsuta
parapholis marginata

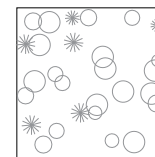
χαμηλή βλάστηση αμμώδους εδάφους

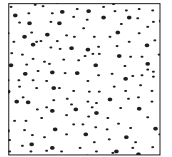
υψηλή βλάστηση | πεύκα

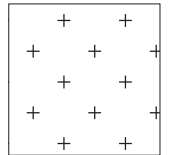
χαμηλή βλάστηση | φρύγανα

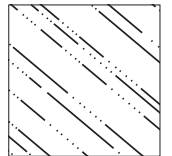
ανώτερη κίσηρης γυαλιού

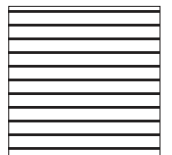
οψιανός

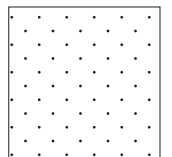
άμμος

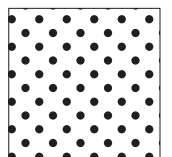
βραχώδης περιοχή

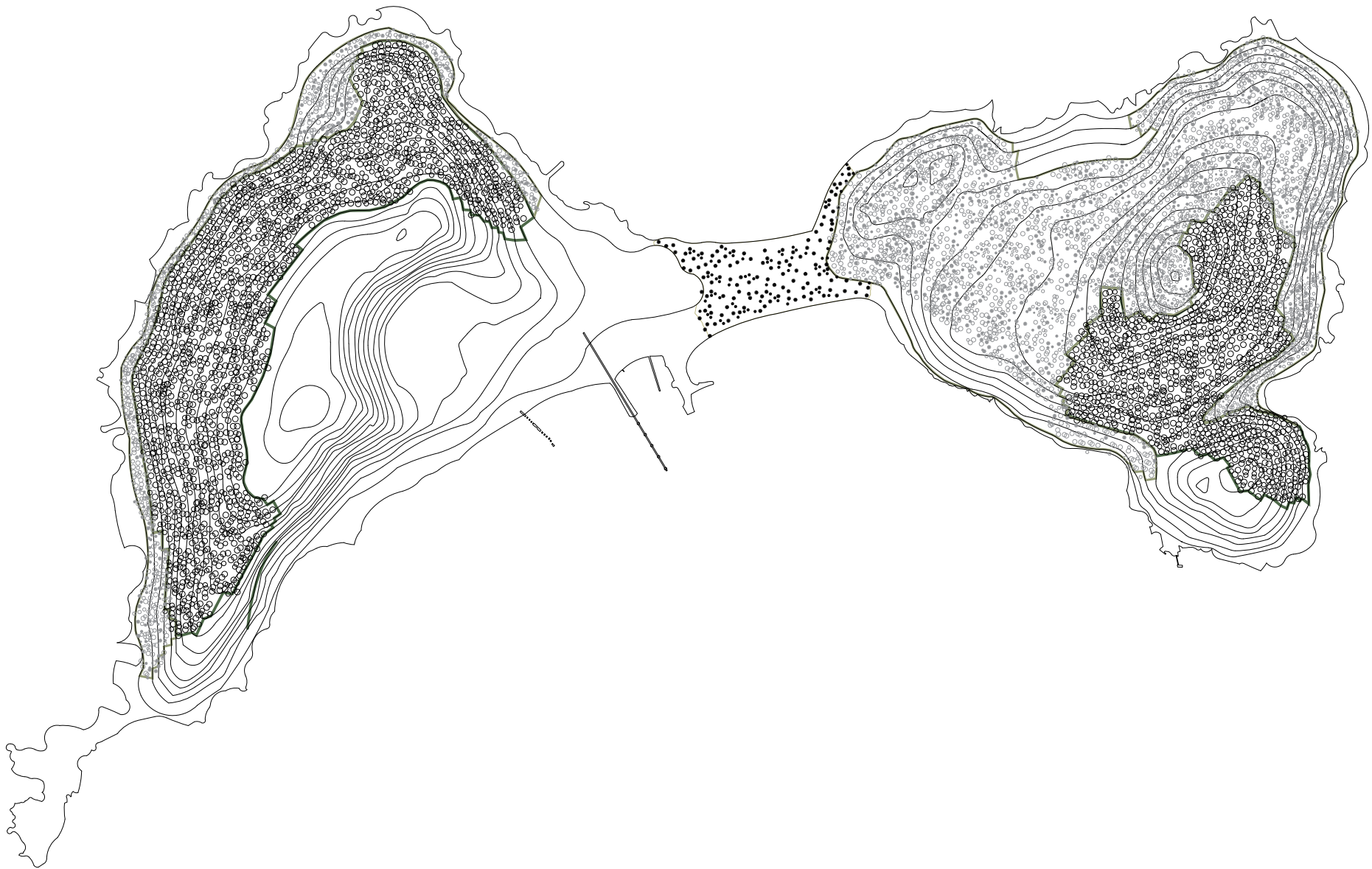

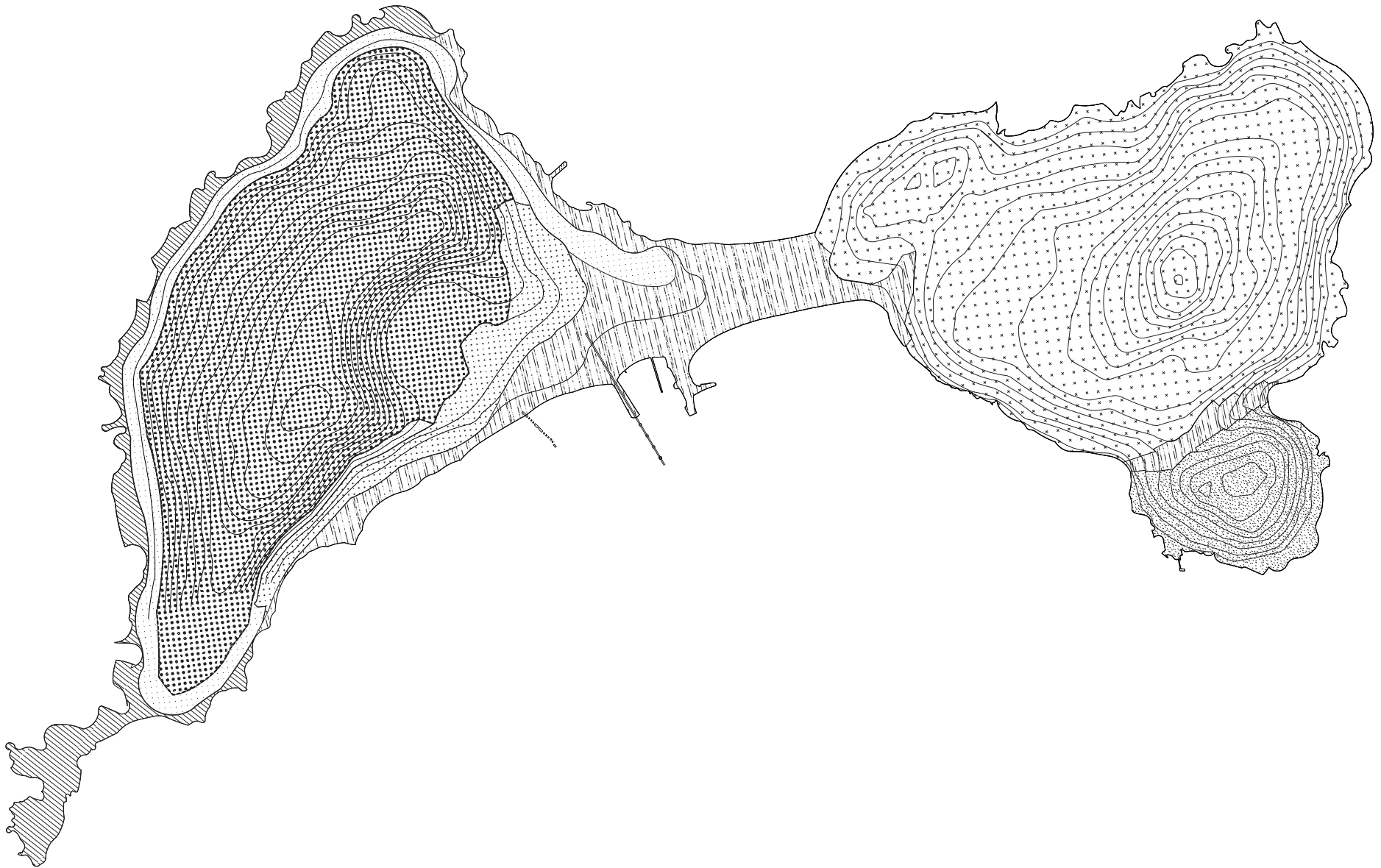
κατώτερη κίσηρης

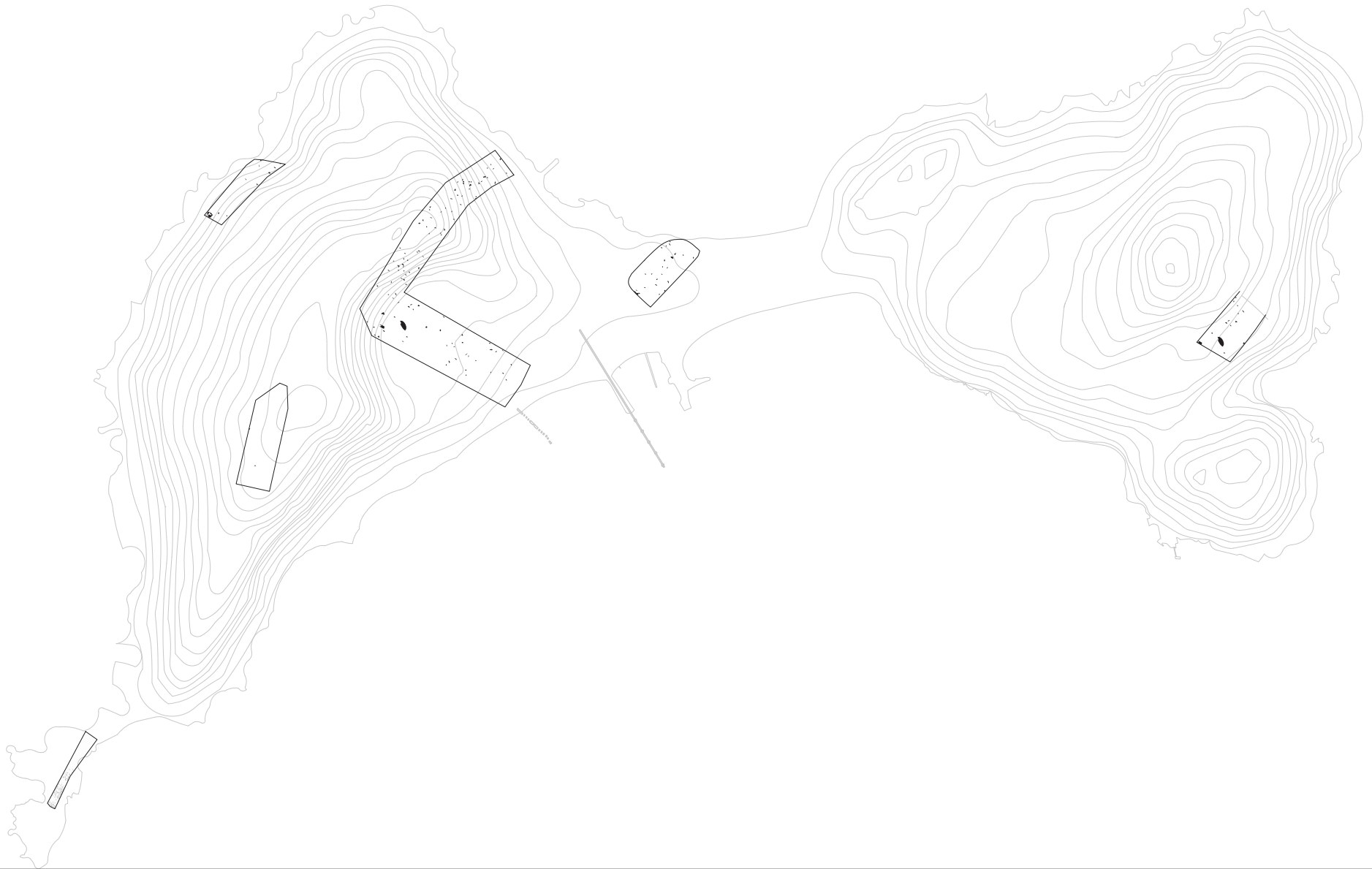

κίσηρης

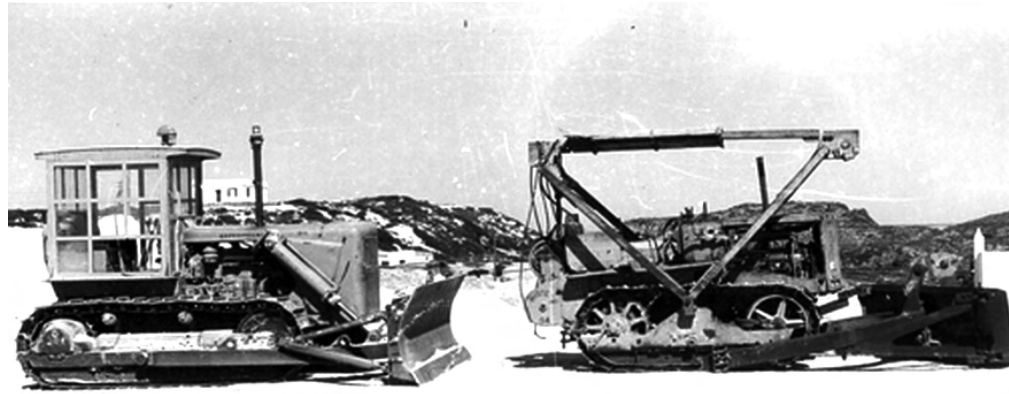

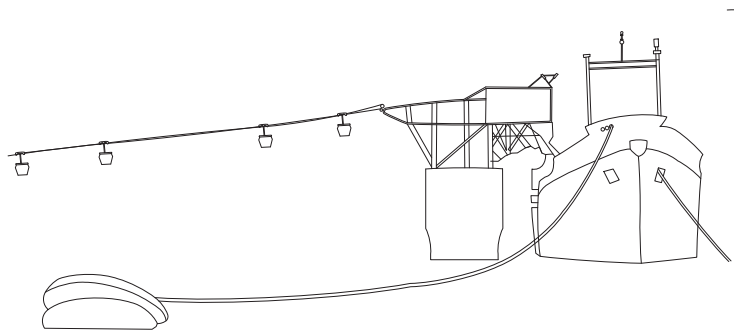
Η εταιρία ΛΑΒΑ Μεταλλευτική & Λατομική ιδρύθηκε το 1952 για να εκμεταλλευτεί το Δημοτικό Ορυχείο ελαφρόπετρας που βρίσκεται στη νήσο Γυαλί βόρεια της Νισύρου. Δημιουργήθηκαν, τότε, οι κτιριακές υποδομές του ορυχείου ελαφρόπετρας, έγινε αγορά εξοπλισμού για τη μεταφορά και την επεξεργασία της ελαφρόπετρας και η εγκατάσταση του εναέριου συστήματος βαγονέτων για τη φόρτωση πλοίων.

Το 1977 εγκαταστάθηκε δίκτυο μεταφορικών ταινιών για τη φόρτωση πλοίων με μεγαλύτερο ρυθμό (1000tn/ώρα) ενώ κατά την περίοδο 1980 - 1988 οριστικοποιούνται οι νέες μέθοδοι εξόρυξης της ελαφρόπετρας με τη χρήση προωθητών και με τη μέθοδο των ορθών βαθμίδων.

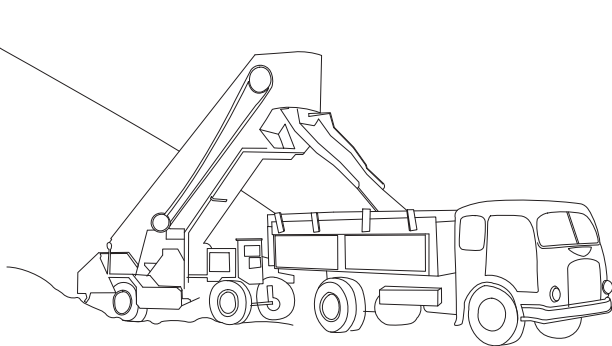
Έγιναν, επίσης, επενδύσεις για την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό του κινητού και σταθερού εξοπλισμού για την αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας του λατομείου. Την ίδια περίοδο ξεκινά η παραγωγή της ποιότητας ελαφρόπετρας Stone Wash για το πετροπλύσιμο των jeans.

Το 1990 η εταιρία αποφασίζει τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού και την κατασκευή νέων κτιριακών εγκαταστάσεων στο ορυχείο ελαφρόπετρας και ξεκινά τη συνεργασία με ερευνητικά και επιστημονικά Ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των ιδιοτήτων της ελαφρόπετρας σε νέα προϊόντα και χρήσεις.

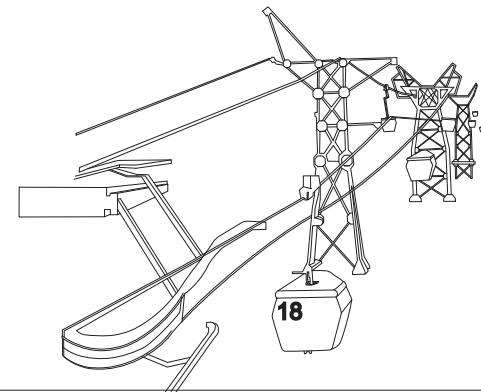
φόρτωση στο πλοίο

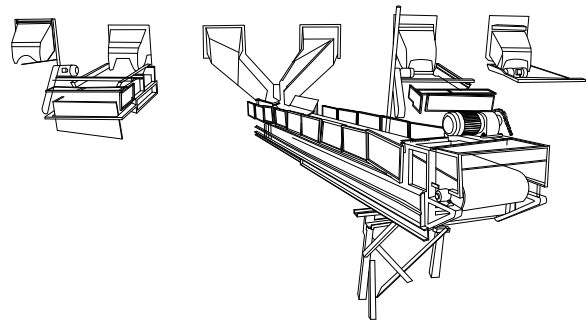
φόρτωση στο φορτηγό από το σωρό

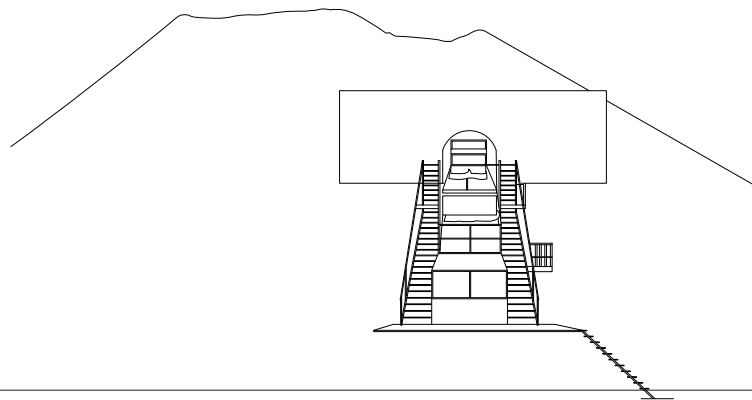
μεταφορά υλικού με εναέρια βαγονέτα

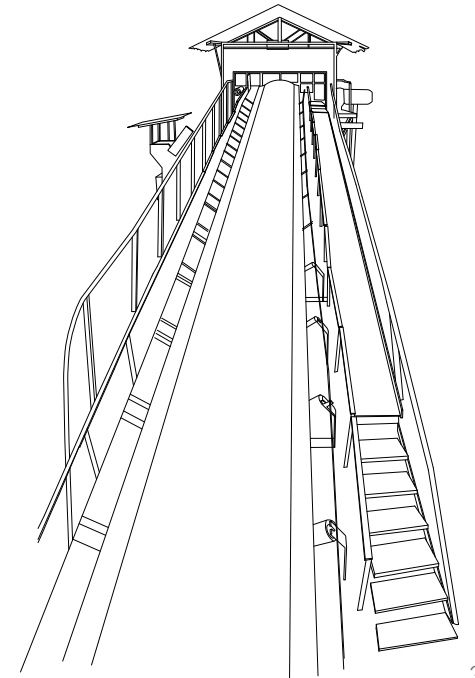
διαλογείς

κόσκινα

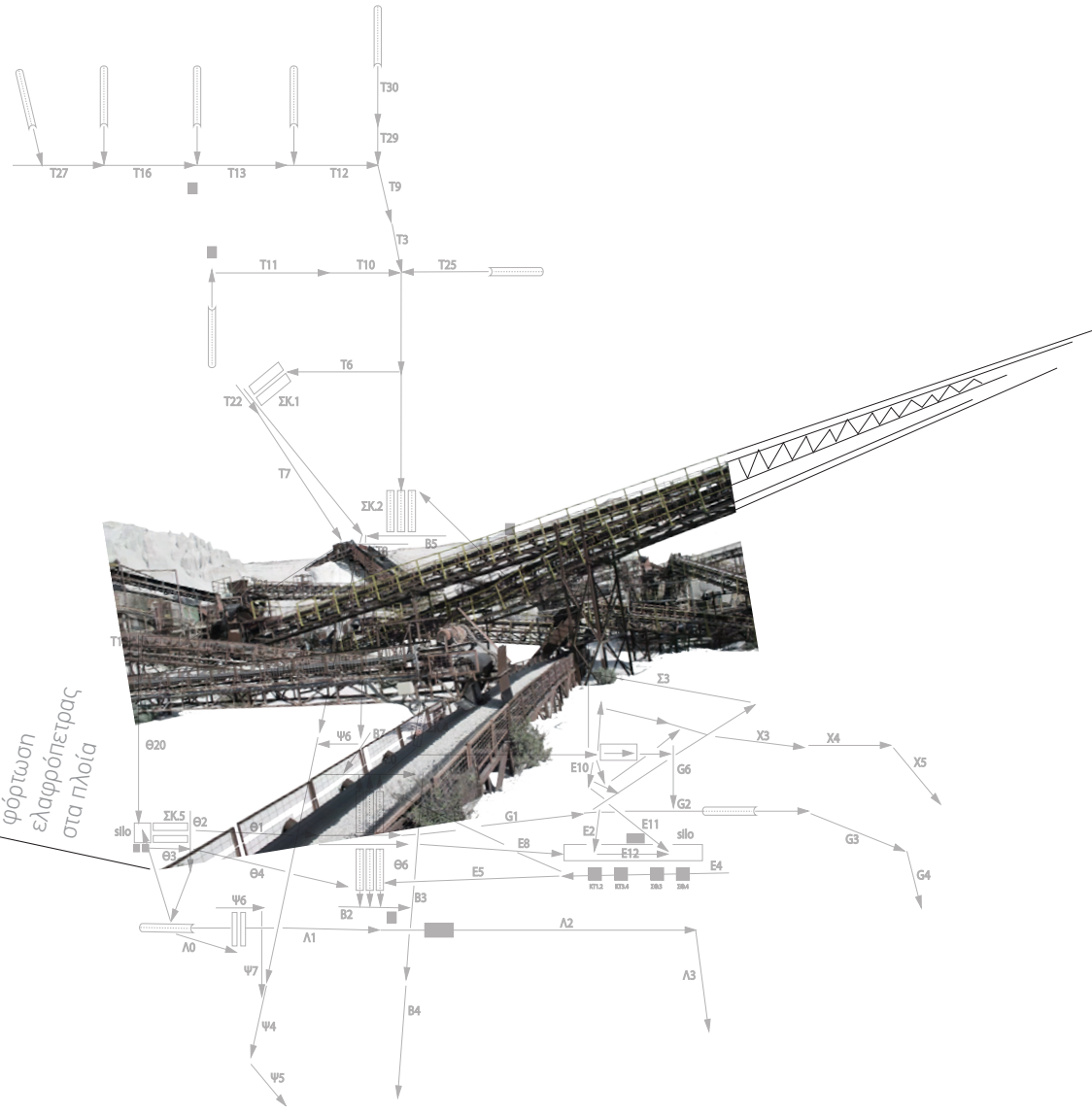

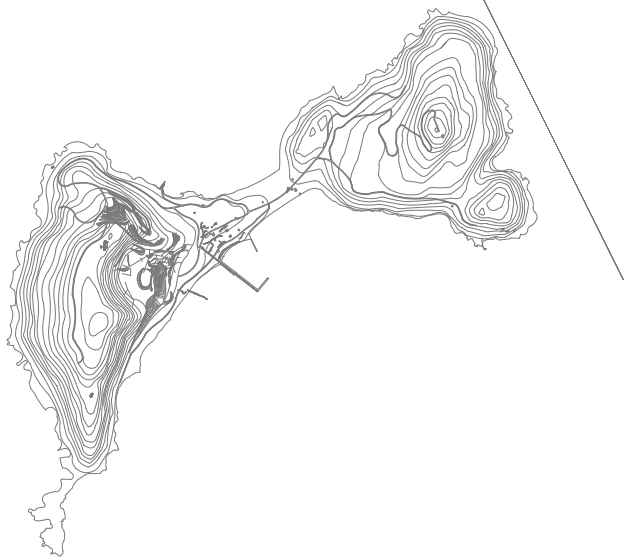
ταινιόδρομος μεταφοράς υλικού

Γραμμή
φόρτωσης
υλικού

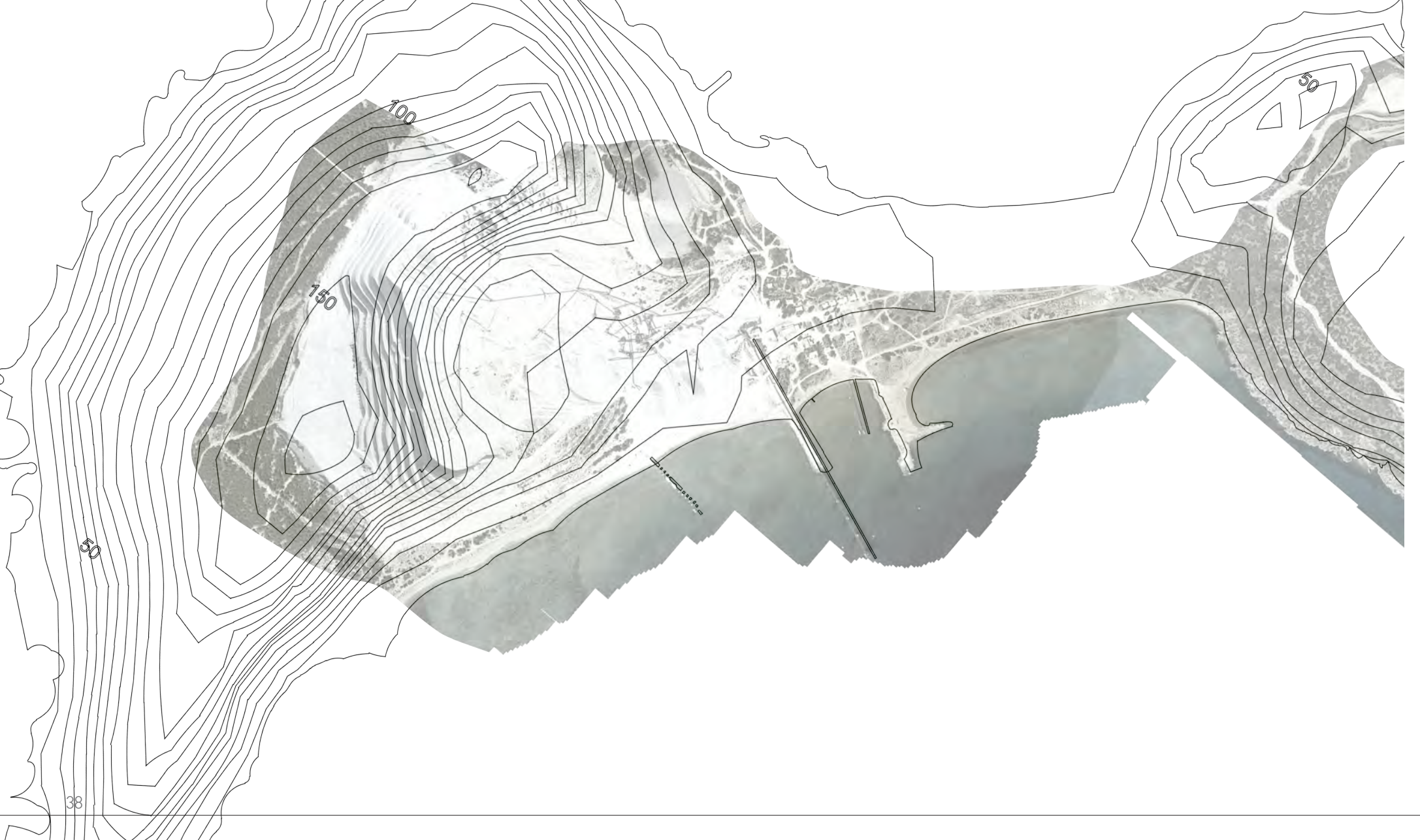

λατομείο ελαφρόπετρας

διαδικασία εξόρυξης

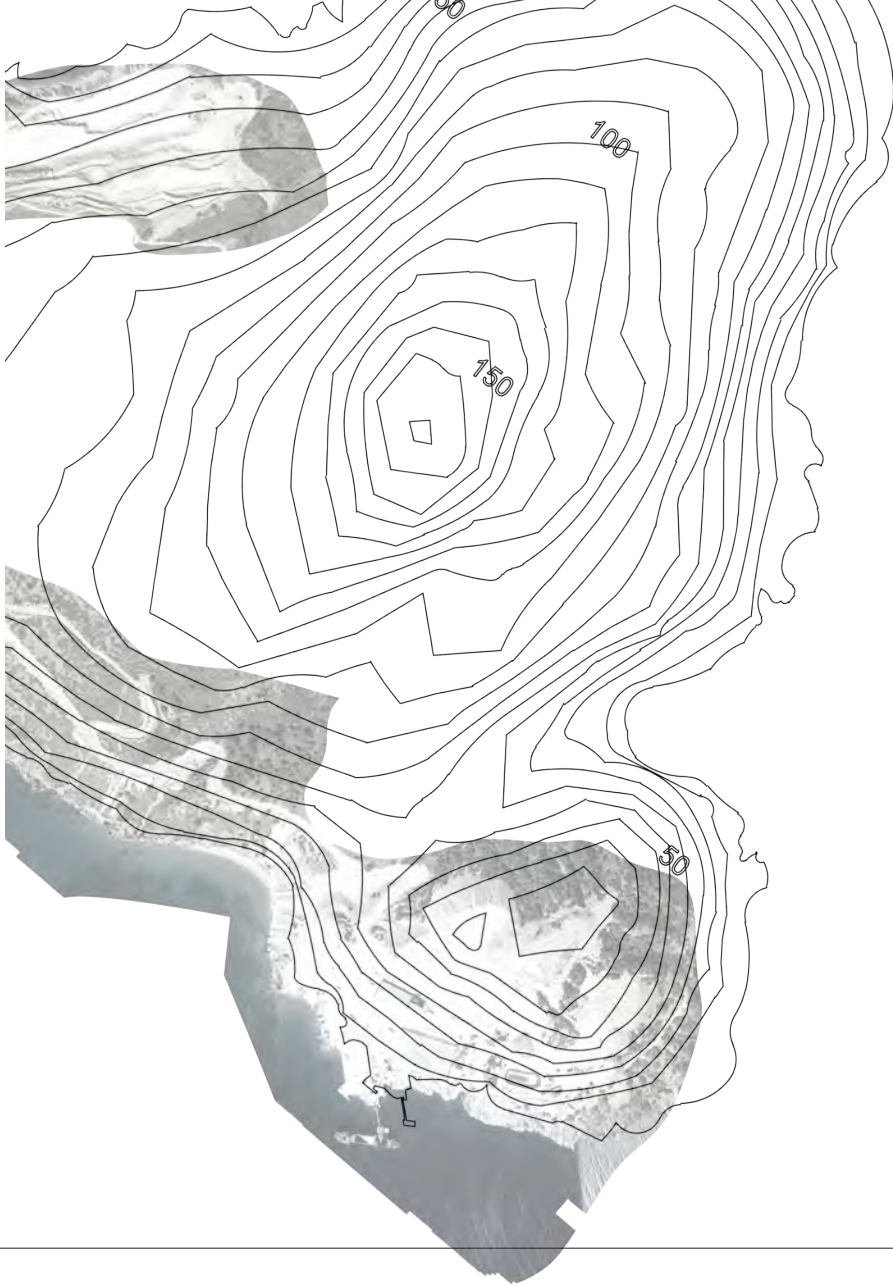
30

100

150

50

38

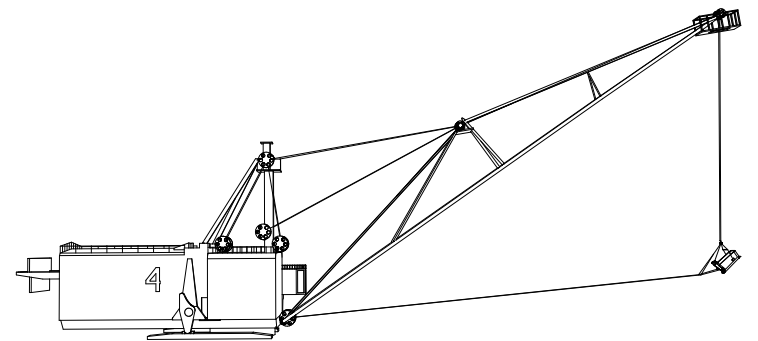

1913

1963

2013

Η οπτική του δυτικού πολιτισμού απέναντί στο τοπίο βασίζεται σε ένα οπτικό στερεότυπο που επιδοκιμάζει ένα καθαρό, τακτικό και ασφαλές περιβάλλον. Ο θάνατος και η αποσύνθεση είναι κομμάτια της φύσης, πραγματικότητες που θεωρούνται ανεπιθύμητες και δυσάρεστες. Ως τέτοια αντιμετωπίζεται η εικόνα του αλλοιωμένου του φυσικού τοπίου λόγω της λατομικής δραστηριότητας.

B.F. Arbogast, The human factor in mining reclamation

Τα λατομεία αποτελούν τοπιακά αλλά και πολιτιστικά στοιχεία. Είναι έκφραση ενός ευρύτερου συστήματος, δεν είναι μόνο εντυπωσιακές εικόνες αλλά πεδία έντονων εμπειριών και ερεθισμάτων. Επομένως, δεν πρέπει να τα αντιλαμβανόμαστε σαν πρόβλημα που πρέπει να εξαλειφθεί αλλά ως κομμάτια του αστικού ιστού ή του φυσικού τοπίου που πρέπει να αποκατασταθούν και να αποδοθούν στον άνθρωπο και τη φύση.

Ι. Αίσωπος, Το σύγχρονο Αττικό τοπίο, Αρχιτεκτονικά Θέματα

ο χώρος παραλαμβάνεται διηθημένος από τα ίδια τα προσωπικά φίλτρα του παρατηρητή, τα βιώματά του, τις προθέσεις της στιγμής, τους στόχους του, τις φιλοδοξίες του

π.δουκέλης, το ελληνικό τοπίο

τοπίο ορίζεται μια περιοχή, όπως γίνεται αντιληπτή από τους ανθρώπους, ο χαρακτήρας της οποίας είναι αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών ή/και ανθρωπογενών παραγόντων

συνθήκη της Φλωρεντίας, κεφ.1. άρθρο 1

Λατομείο: λατομείο < λάα (η πέτρα στα Αρχαία Ελληνικά) + τέμνω, τομή

ΚΙΝΟΥΜΕΝΗ ΓΗ

το τοπίο εμπεριέχει την έννοια της αέναης αλλαγής, είναι μια μορφή σε διαρκή μεταμόρφωση

Έτσι κάπως θα μπορούσε να περιγραφεί το Γυαλί. Αμμώδες έδαφος, πεύκα, εκτάσεις αλυσίλων.

Το τοπίο κινείται, ανασκάπτεται, αναδιαμορφώνεται. Για 150 χρόνια η μεταλλευτική εταιρεία σμιλεύει τη νήσο γυαλί. Η διαρκής αυτή μεταβολή εμπεριέχεται στο τοπίο, στα όρια του νησιού, την κουλτούρα του, στη ζωή των λιγοστών κατοίκων του.

Η σύμβαση της εταιρείας με το δήμο Νισύρου, στον οποίο ανήκει το Γυαλί, λήγει σε 15 χρόνια. Η εξόρυξη έρχεται αντιμέτωπη με την ιστορία του τόπου καθώς τα όρια της συναντούν ένα νεολιθικό οικισμό.

Μέχρι να συμβεί αυτό αλλά και αφού σταματήσουν οι εξορυκτικές δραστηριότητες, και με σκοπό την ανάδειξη αυτού του γεωλογικά και μορφολογικά μοναδικού τόπου, προτείνεται να ακολουθηθούν ορισμένες στρατηγικές μιας ιδιαίτερης κατοίκησης, μιας διαφορετικής ενεργοποίησης της νήσου Γυαλί.

Η εξόρυξη είναι συνδεδεμένη με την επέμβαση μεγάλης κλίμακας, με την παραγωγή τοπίων τα οποία δεν μπορεί εύκολα να βιώσει ο άνθρωπος. Στόχος είναι η εισαγωγή μιας πιο απτικής ανθρώπινης εμπειρίας μέσω μιας νέας παραγωγικής διαδικασίας η οποία στο μέλλον πρόκειται να αντικαταστήσει εξολοκλήρου την εξορυκτική.

Η προσέγγιση που ακολουθείται δεν διαχωρίζει την έννοια της αρχιτεκτονικής από το τοπίο. Έτσι, το νησί, ο τόπος δηλαδή, και η στατηγική της επέμβασης είναι απολύτως συμβατά μεταξύ τους. Δημιουργείται, λοιπόν, μια συνθήκη κτιστού – άκτιστου η οποία δρα ως συνεκτική και θεραπευτική για το τοπίο. Ο χώρος δεν αντιπαραβάλλεται με την ύλη, αντίθετα αντιμετωπίζονται ως μια ενότητα, ως εξαρτήματα μιας μηχανής.

Η μέθοδος ίασης που ακολουθείται δεν έχει στόχο τον αφανισμό οποιουδήποτε ίχνους, βιομηχανικού, γεωλογικού ή άλλης δραστηριότητας ως τώρα, αλλά αντίθετα την ανάδειξή τους και την ένταξή τους σε ολοκληρωμένες ενότητες. Η αποκατάσταση του τοπίου στην περίπτωση αυτή σημαίνει απόδοση νέων λειτουργιών σε απόλυτη, ωστόσο, συνάφεια με όσα έχει να προσφέρει αυτός ο τόπος. Η εξόρυξη έχει δημιουργήσει τη δική της τοπιογραφία: βιομηχανική κληρονομιά, ιδιαίτερο ανάγλυφο, και φυσικό τοπίο. Η σύνδεσή τους με τρόπο που να προσφέρει μια ήπια ανάπτυξη πρόκειται να ωφελήσει τόσο το ίδιο το νησί όσο και για τα γειτονικά νησιά από όπου ακόμη και σήμερα εφορμούν κάποιοι που εκτιμούν την ιδιαίτερη μορφοφία αυτής της νησίδας.

Η συνύπαρξη του βιομηχανικού τοπίου, της φύσης και της ιστορίας είναι μια μοναδική συνθήκη η οποία χρήζει ισορροπημένης αντιμετώπισης.

Το νέο πολιτισμικό τοπίο, δημιουργείται μέσα από αντανάκλασεις καλλιτεχνικές, από σημάδια που μένουν μόνιμα έπειτα από κάθε προσπάθεια οικειοποίησης του χώρου. Η νέα παρέμβαση μπορεί να θεωρηθεί ως μια τέτοια καλλιτεχνική αντανάκλαση η οποία βρίσκει το είδωλό της στη μορφή του εδάφους, στη γεωλογική του υπόσταση, στη βλάστηση και τους οργανισμούς που φιλοξενεί η νήσος Γυαλί.

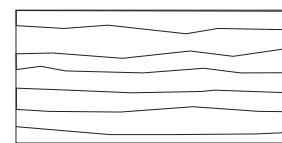
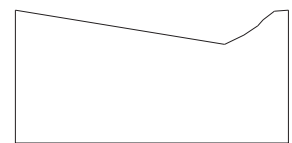
Οι σχηματισμοί και οι μορφές των πετρωμάτων, οι χρωματισμοί των φυτών αλλά και οι σχισμές, οι εκτομές, και το ανάγλυφο του εδάφους προσφέρονται ως αφορμή για μεταπλάσεις, να αναγεννηθεί ο τόπος μέσα από όσα ο ίδιος προσφέρει.

Το ίδιο το έδαφος είναι το υλικό. Υπακούει στους νόμους της φυσικής, ποικίλει σε πυκνότητα, αποτελείται από διαστρωματώσεις, είναι η βάση για τον πολιτισμό, δημιουργεί τον ορίζοντα και τον ίδιο το χώρο. Σε μια προσπάθεια ανάγνωσής του ως υλικό αλλά και ως έννοια, σημασία έχει να το περπατήσεις, να διασχίσεις το ανάγλυφό του, αλλά και να δεις τι κρύβεται στην τομή του. Έτσι μόνο μπορεί κανείς να το σχεδιάσει ως τόπο-πλατφόρμα εμπειρίας.

ήχοι | προβολές |
εργαστήρια | ανθρώπινη
εργασία | άγρια ζωή |
είσοδος | επίσκεψη | στάση
| παρατήρηση | έκθεση
| αυτοσυγκέντρωση |
προσέγγιση | ανάδυση
| βύθιση | ίχνος |
απορρόφηση | φως |
δοσφάνεια | έδαφος |
δυναμική | παρελθόν |
μνήμη | αντανάκλαση |
παρόν | υφή

διαστρωμάτωση

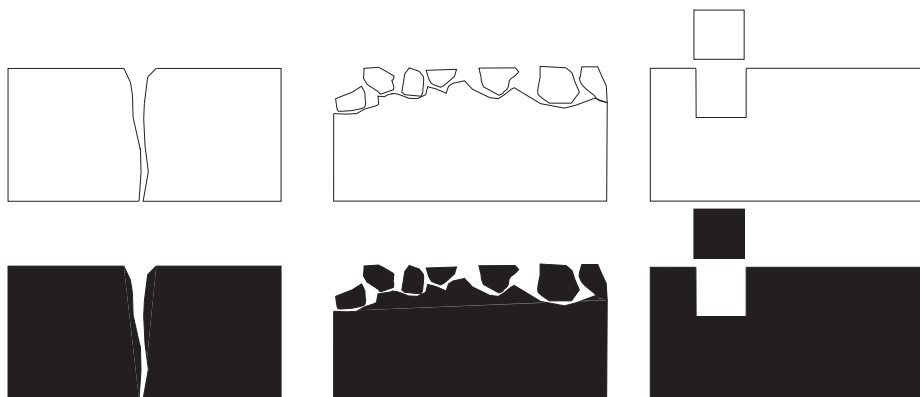
εναπόθεση

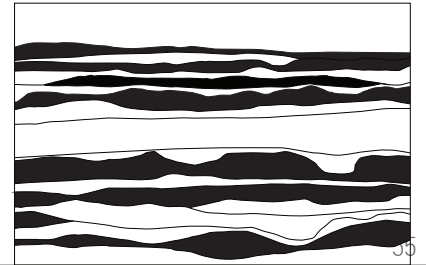
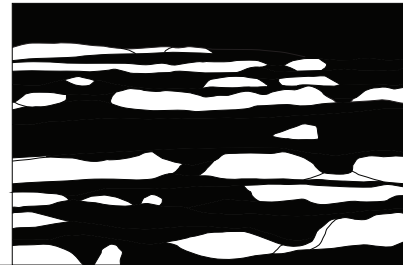
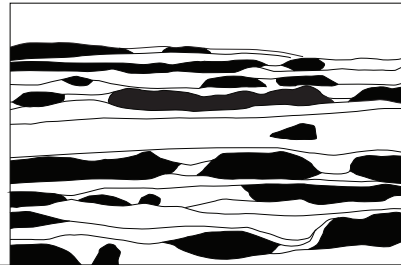
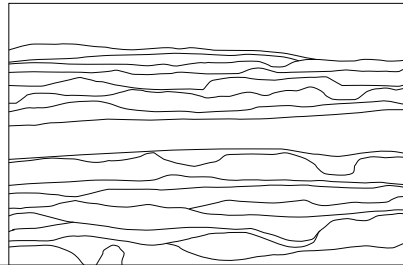
ρωγμή

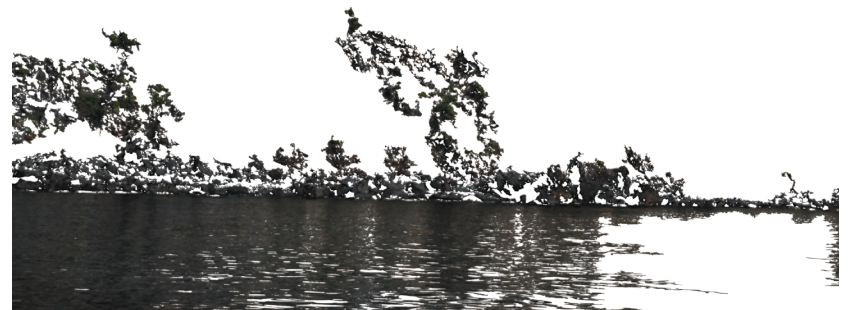
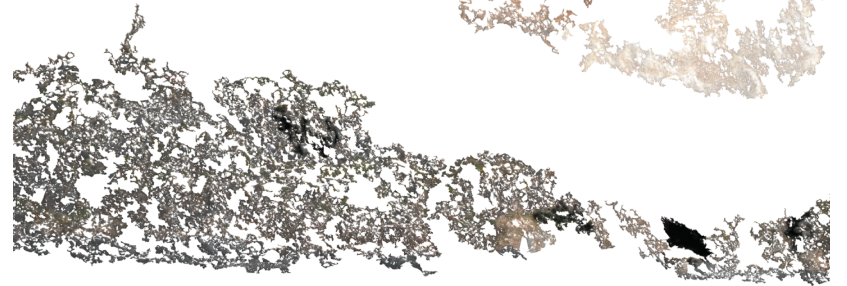
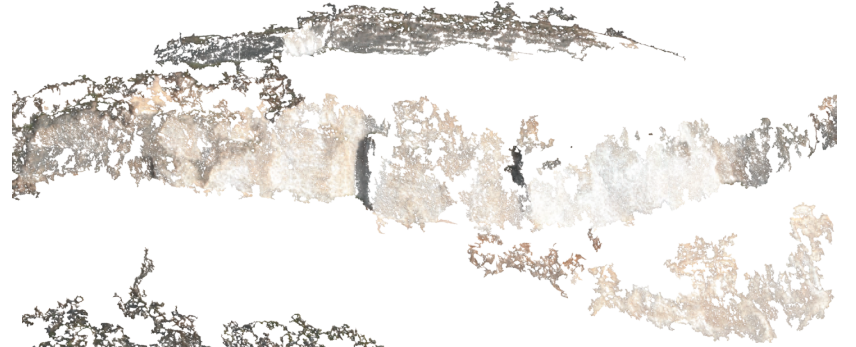
διάβρωση

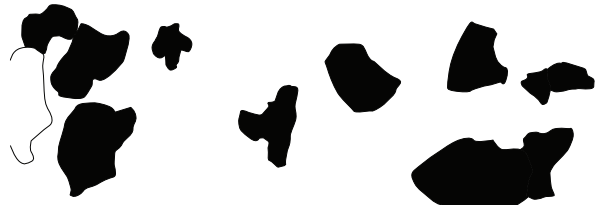
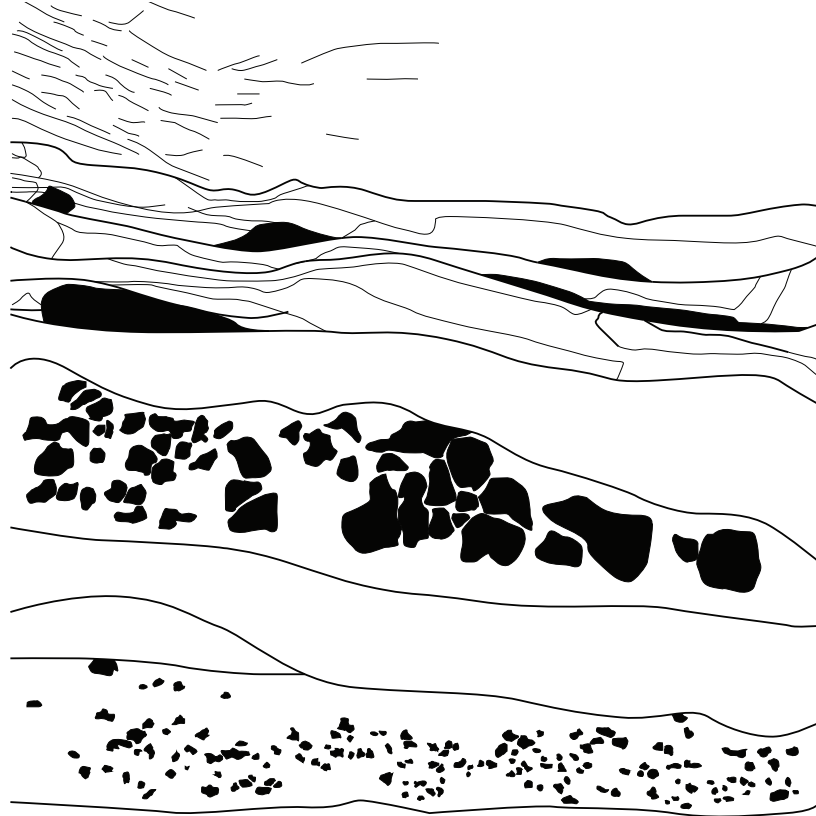
εξόρυξη

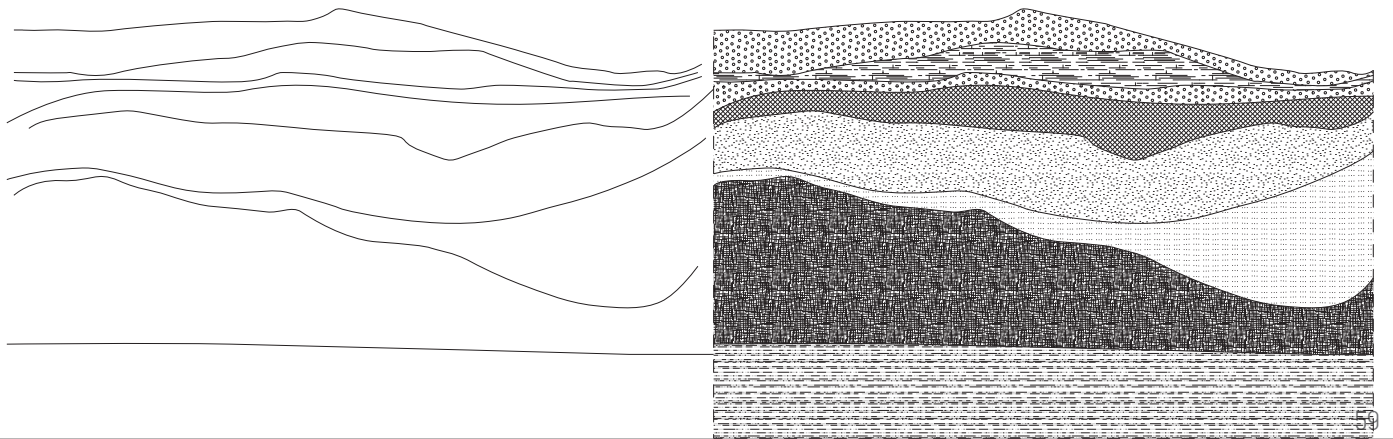

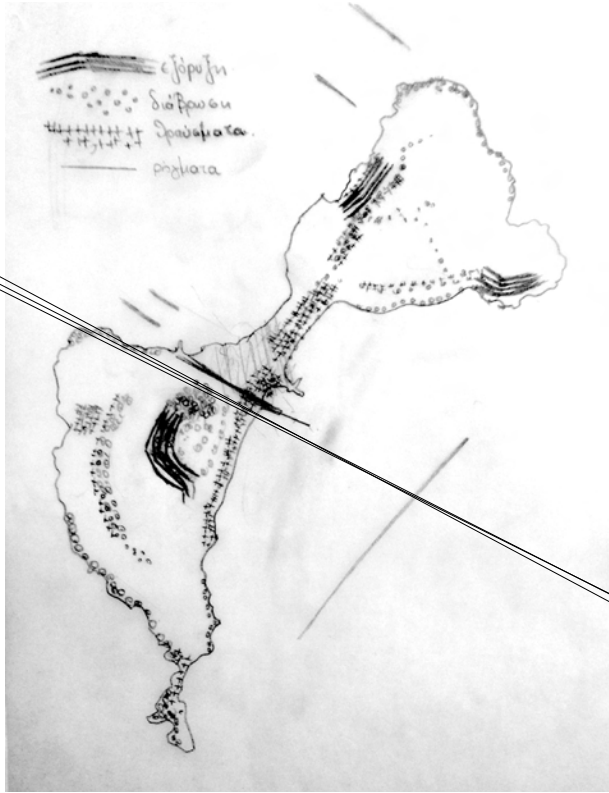
αναλημματικός τοίχος
δομή με σκοπό να συγκρατεί το χώμα στις μεγάλες κλίσεις εδάφους. Χρησιμοποιείται στο όριο μεταξύ δύο διαφορετικών επιπέδων, συχνά σε περιοχές με ανάποδες κλίσεις ή εκεί όπου το τοπίο πρέπει να διαμορφωθεί έτσι για συγκεκριμένους λόγους όπως πεζούλες καλλιέργειας ή σε δρόμους σε βουνοπλαγιές

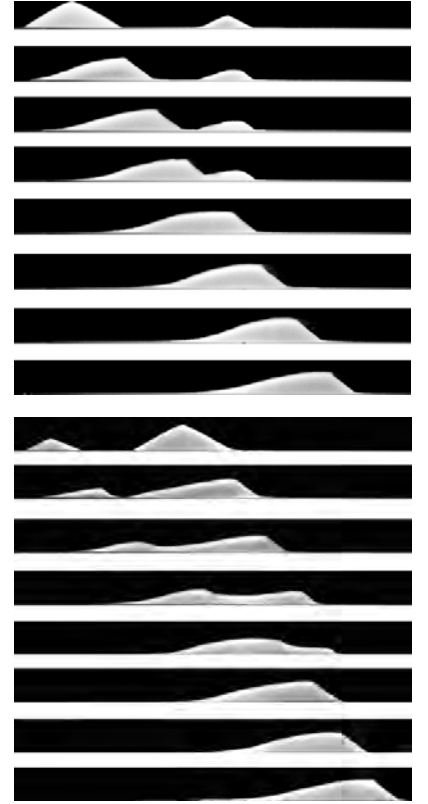

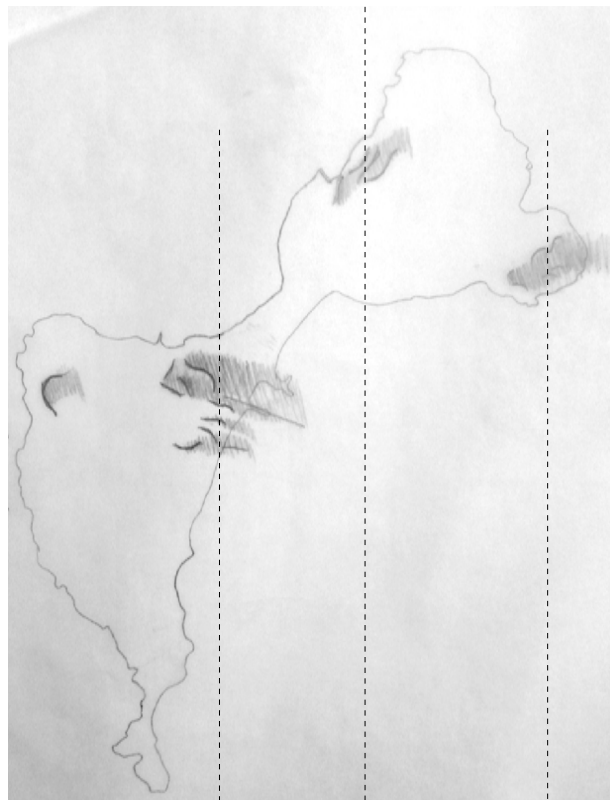

ανθρώπινη δραστηριότητα
φύση

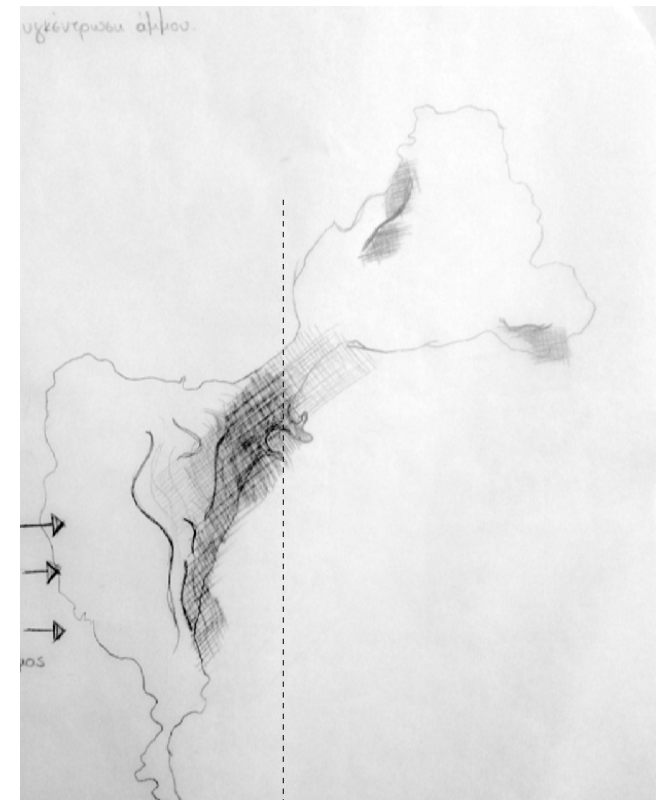

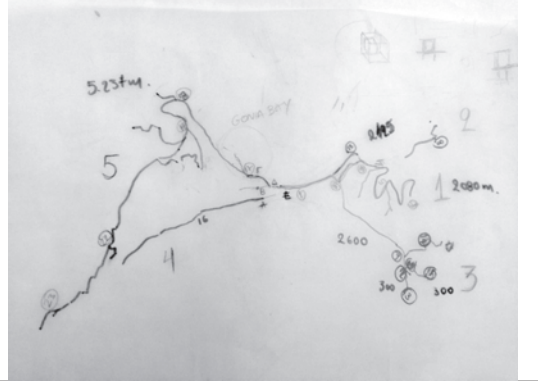
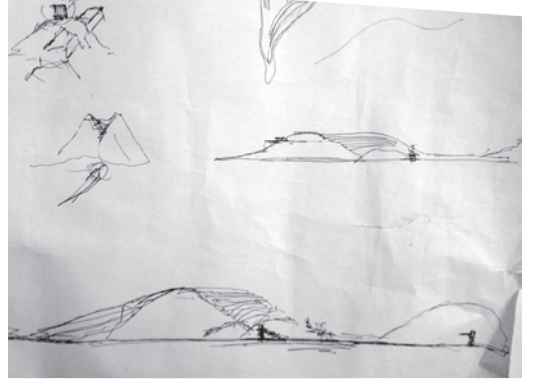
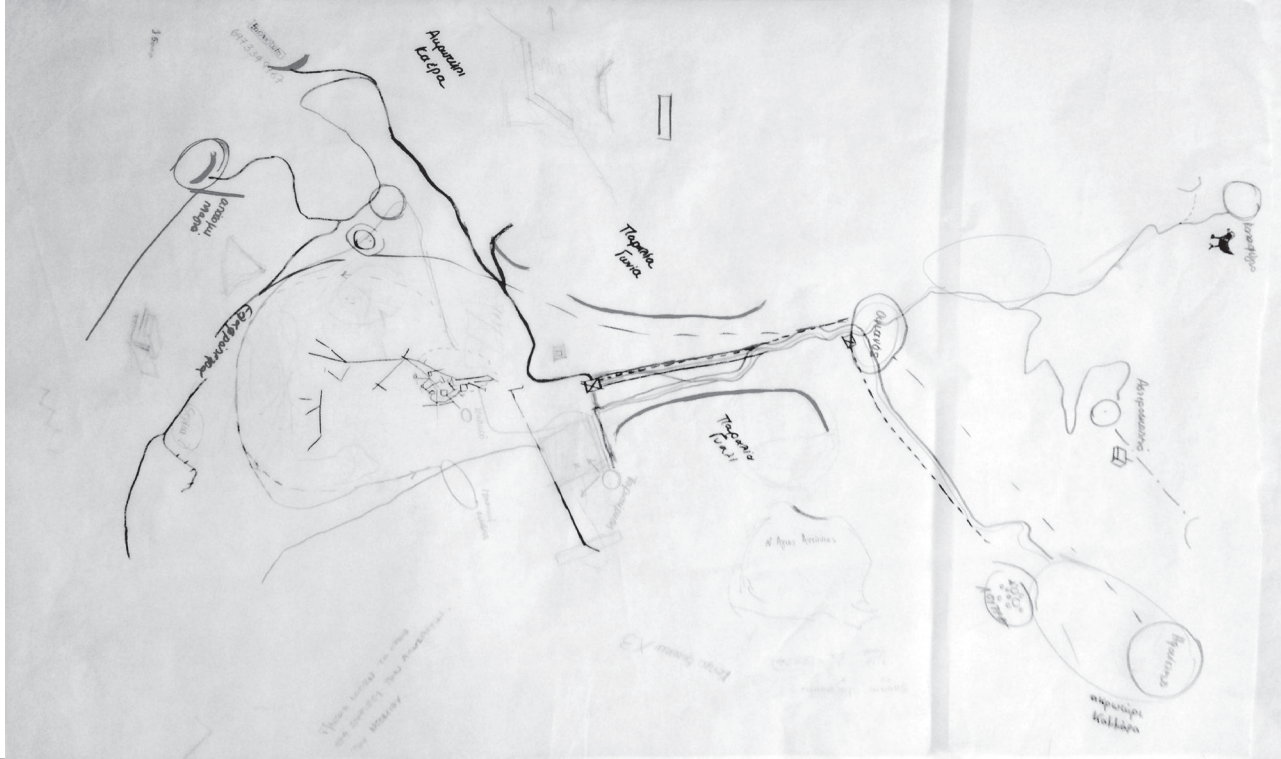
μετακίνηση του υλικού εξόρυξης

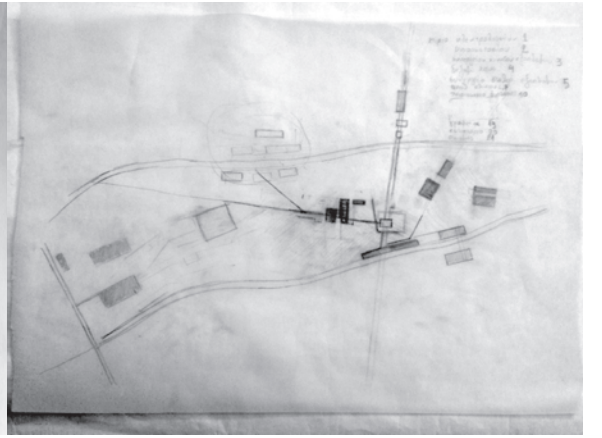
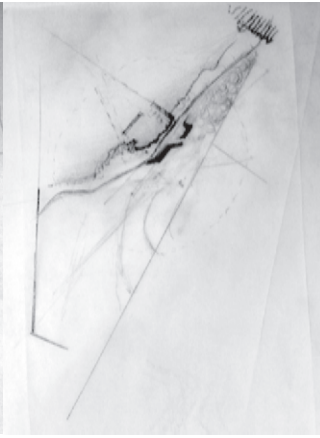
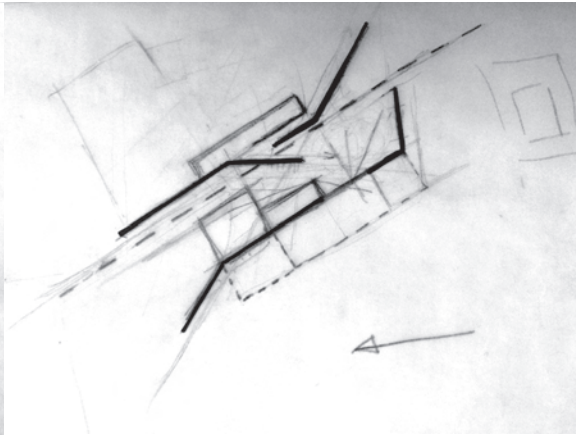
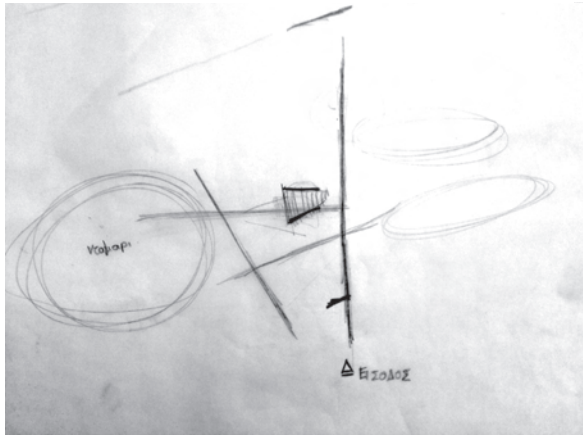

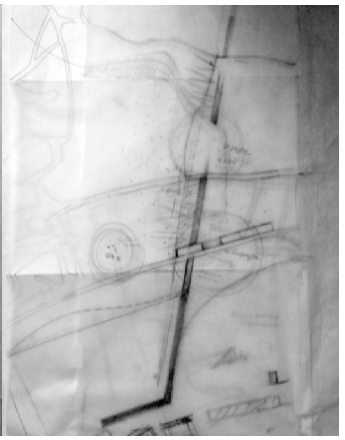
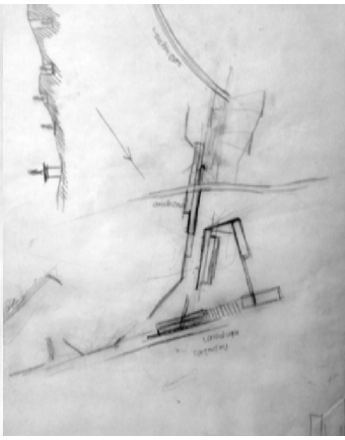
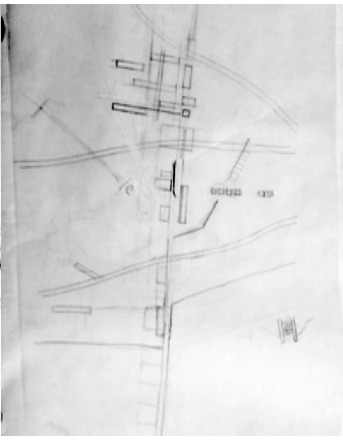
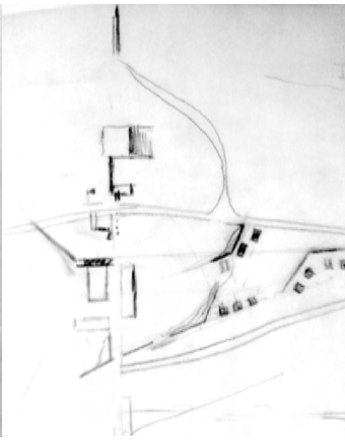
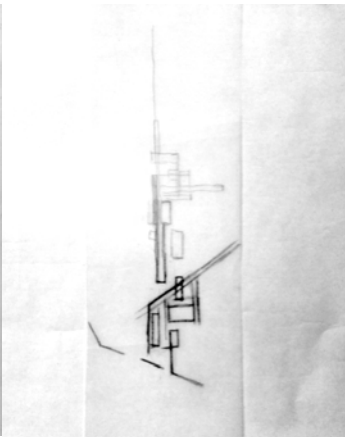
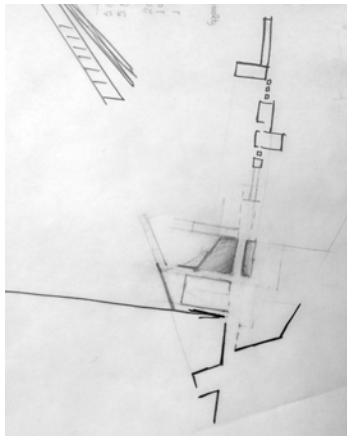
δημιουργία αμμόλοφων

συγκέντρωση υλικού

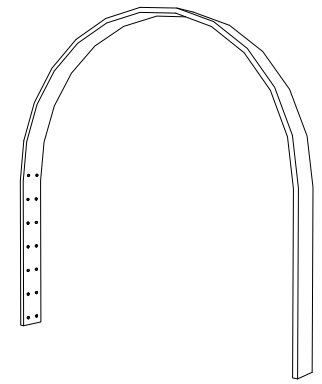
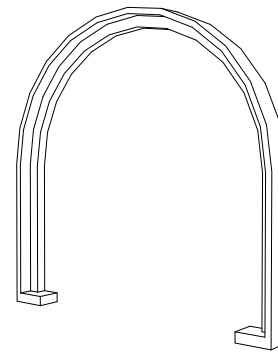
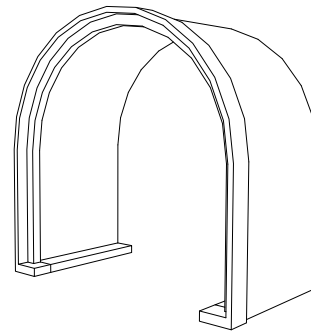
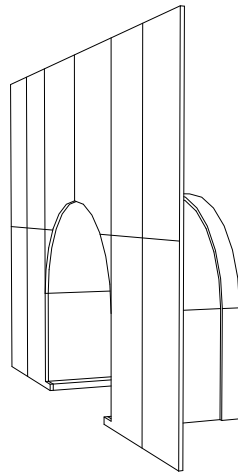
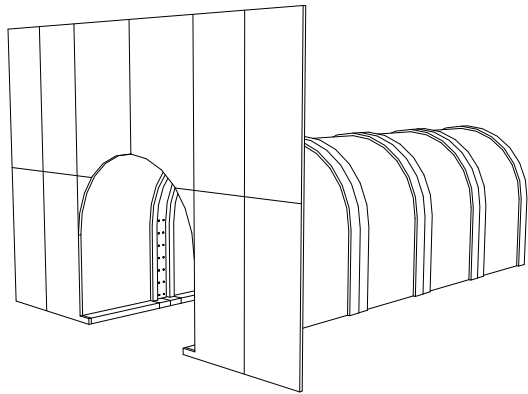
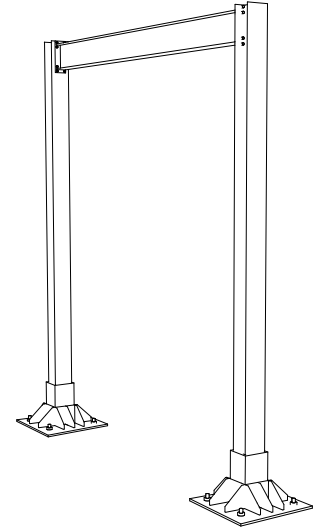
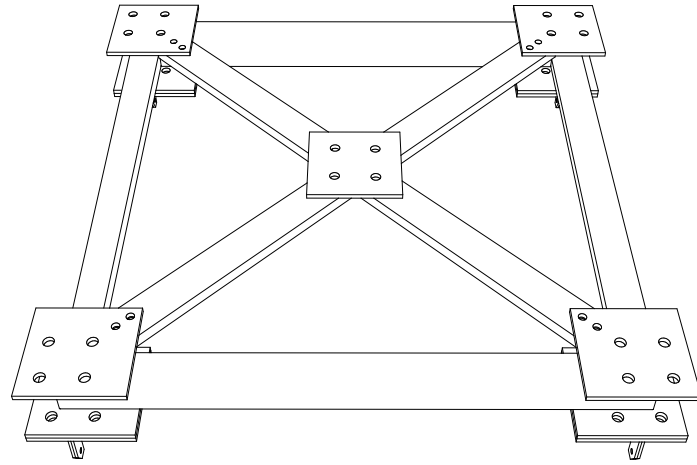
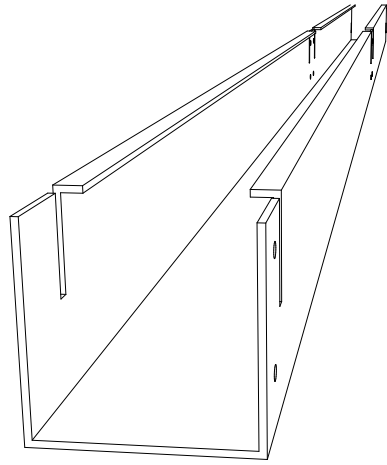
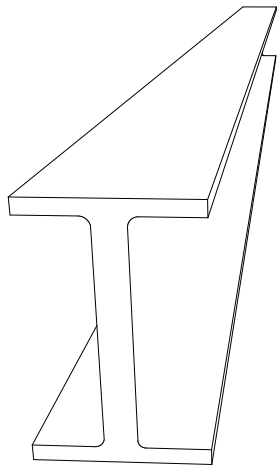
726·096·30X 8·1·88
726·066·25X 3·0·59
726·176·50X 10·3·93
726·300·90X 8·5·61
726·319·100X 8·6·21
726·320·100X 10·7·81
726·317·100X 5·3·91
726·358·120X 12·11·3

ΔΟΚΟ Ι· Π,

725·187 π. 60·5.07
725·189 π. 80·8.64·
725·190 π. 100·10.60
725·191 π. 120·13.40
725·192 π. 140·16.00
725·193 π. 160·18.80

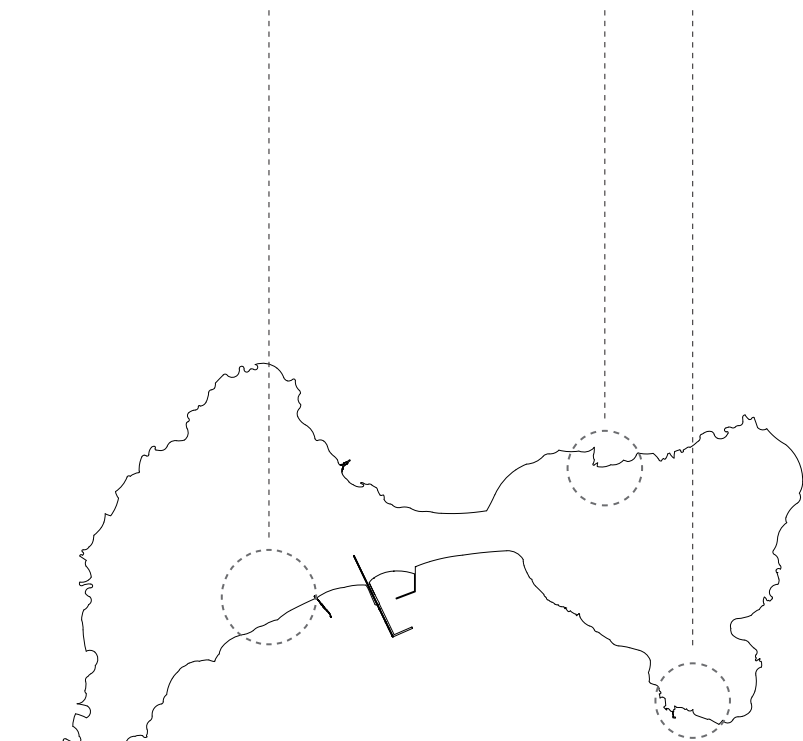
ΔΟΚΟ Ι· Η

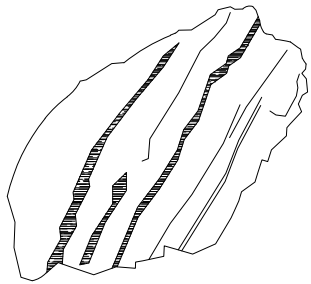
725·041 η·100·20.4.

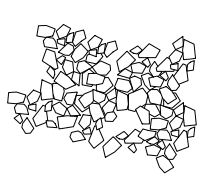
ελαφόπετρα

περλίτης

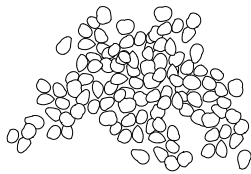

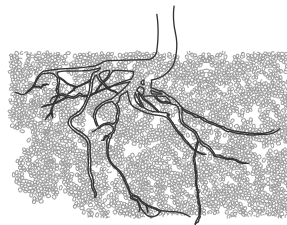
ορυκτό

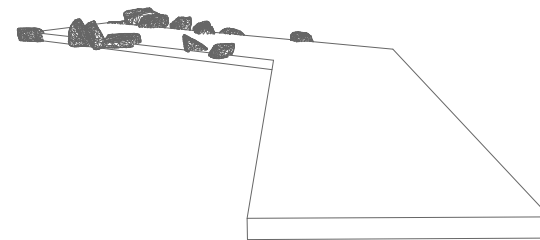
συνθλιμμένος περλίτης

διογκωμένος περλίτης

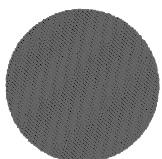

καλλιέργεια αμπελιού

δαπεδώστρωση τμημάτων μονοπατιών

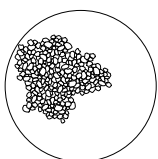
special
besser

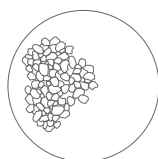
besser

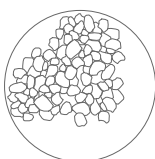
rice

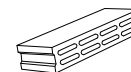
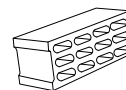
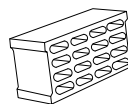
german

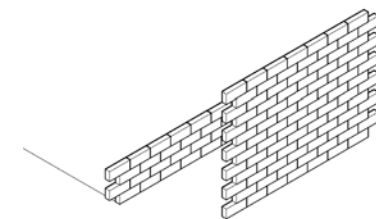
stone wash

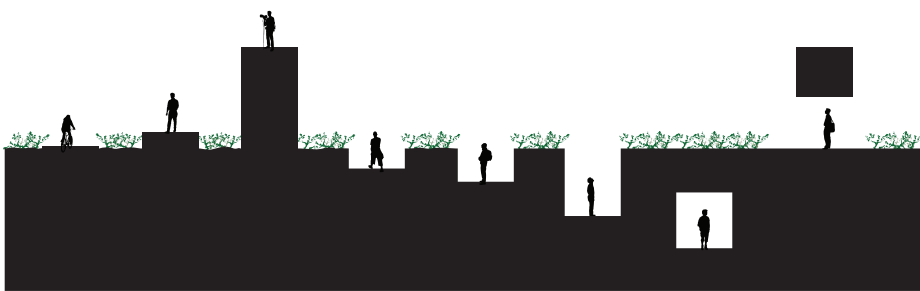
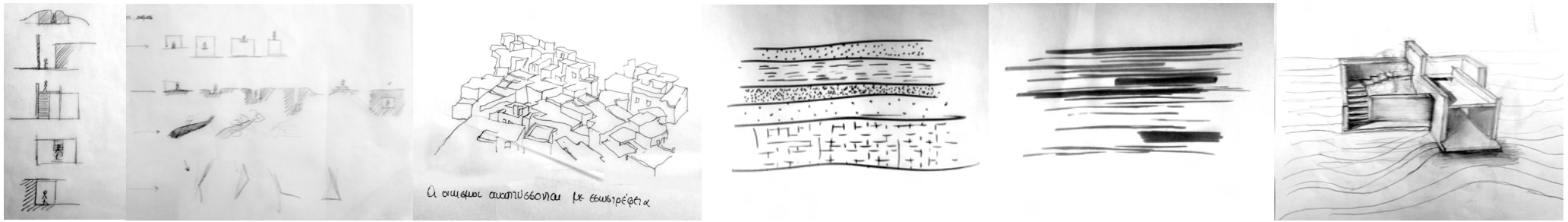

δομικές μονάδες

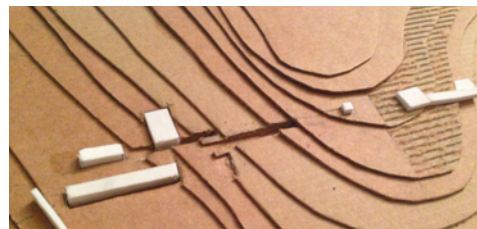
τοιχοποιία

ανάδυσον

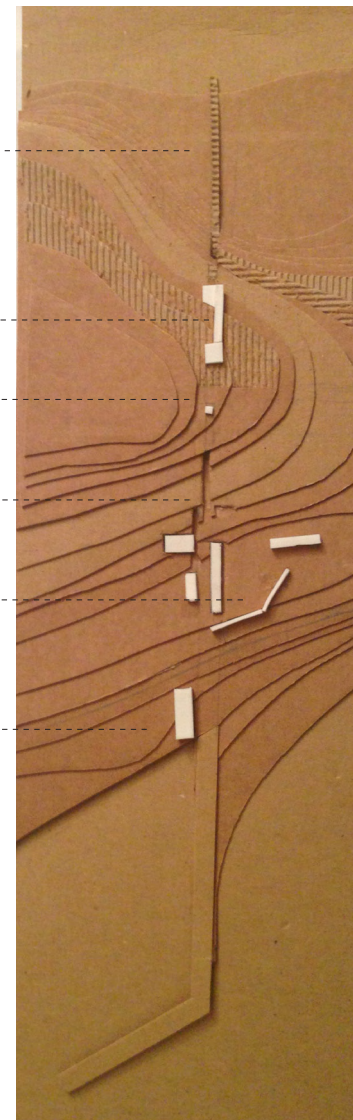
αξονικότητα

βύθισον

εξόρυξιν

ανάλημμα

εναπόθεσιν

νήσος γυαλί | προμεκέτα προθέσεων

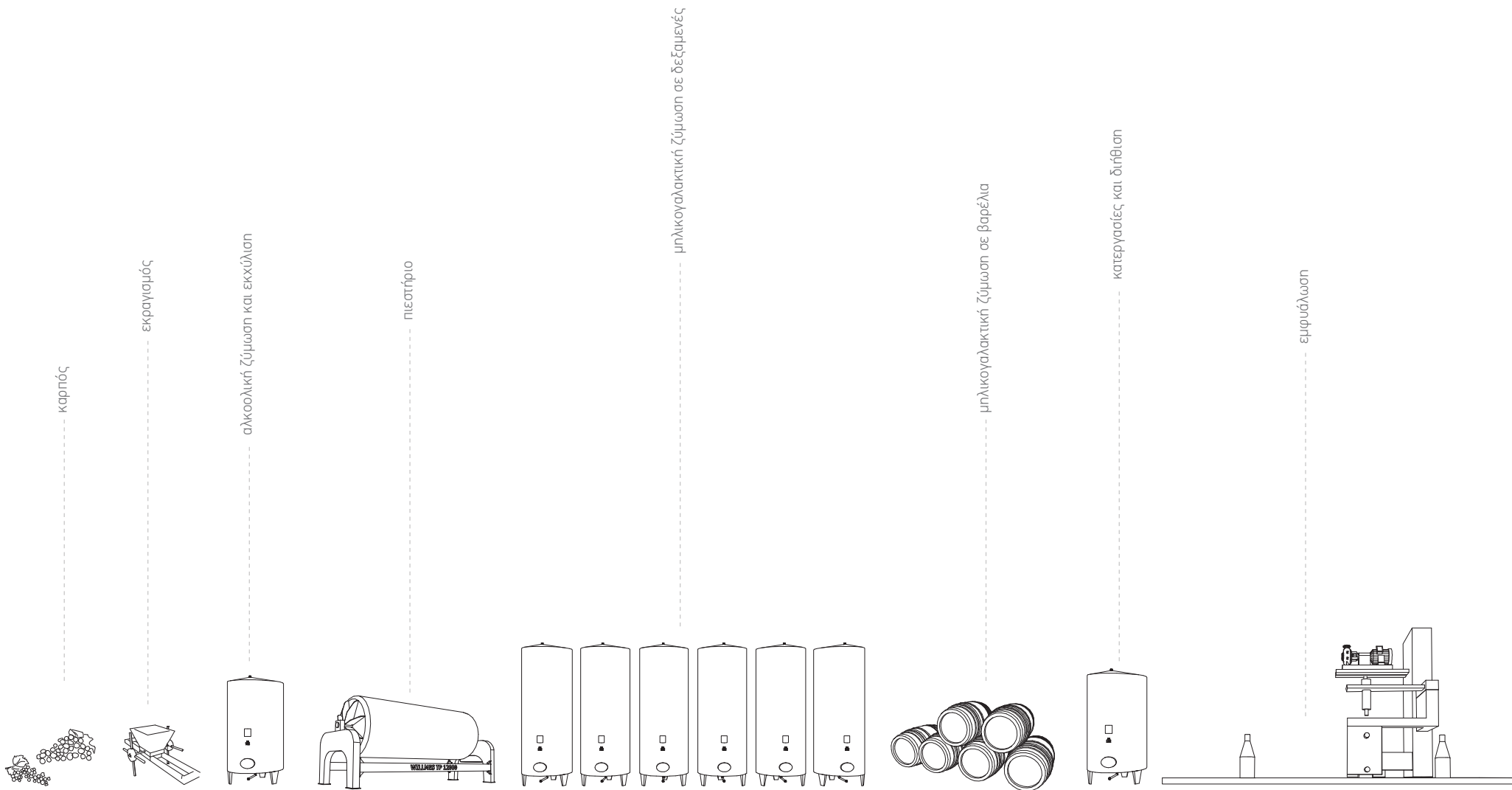
Η προτεινόμενη επέμβαση στοχεύει στην ενεργοποίηση του νησιού με τρόπο παραγωγικό, την οικονομική ανάπτυξή –του και την ένταξή του στον τουριστικό χάρτη ως τόπο προορισμού.

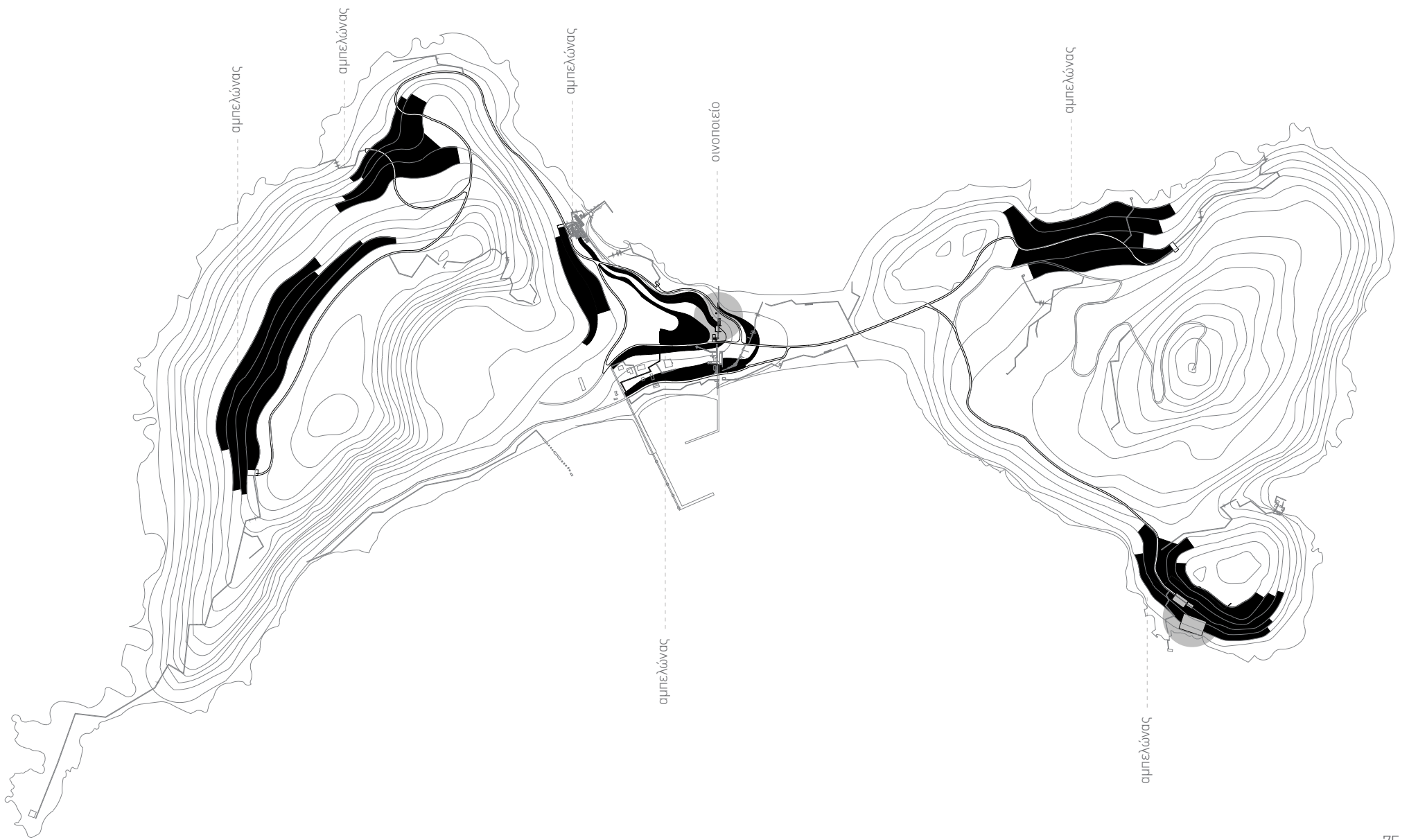
Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία του γυαλιού προσελκύει επιστήμονες από όλη την Ελλάδα και τον κόσμο, καθώς συνδυάζει γεωλογικό, ιστορικό, αρχαιολογικό και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον. Δημιουργείται γιαυτό το λόγο ένα ερευνητικό διεπιστημονικό κέντρο, το οποίο καλύπτει έρευνες που αφορούν στο Γυαλί και τα Δωδεκάνησα γενικότερα.

Επιπλέον η εδαφική σύσταση του νησιού ευνοεί καλλιέργειες καθώς η ελαφρόπετρα συγκρατεί όση υγρασία χρειάζεται ώστε να ελαχιστοποιείται η ανάγκη για άρδευση. Έτσι, καλλιεργούνται αμπελώνες, οι οποίοι λειτουργούν σε συνδυασμό με οινοποιείο.

Η επέμβαση τοποθετείται στο λαιμό του νησιού, σε άξονα ο οποίος το διαιρεί σε δύο τμήματα και αποτελεί γραμμική συνέχεια του λιμενοβραχίονα. Η γραμμική αντιμετώπιση, εκτός μιας αυστηρής τομής σε ένα τοπίο το οποίο έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς εκ των έσω, ακολουθεί

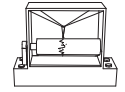
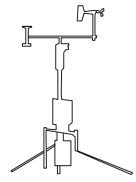
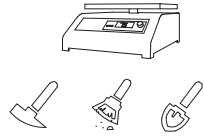
την επίσης γραμμική διαδικασία παραγωγής της οινοποίησης αλλά και της επιστημονικής έρευνας. Ο άξονας τέμνεται από τρεις πορείες-δρόμους οι οποίοι οριοθετούν διαφορετικές λειτουργίες πάνω στην πορεία του επισκέπτη. Παράλληλα, επανασχεδιάζεται ένας οικισμός στο παλιό λιμάνι των ψαράδων, ο οποίος πρόκειται να καλύπτει τις ανάγκες των εργαζομένων του λατομείου, του ερευνητικού κέντρου και του οινοποιείου. Η διαμονή των επισκεπτών διασφαλίζεται με την τοποθέτηση μικρών ξενώνων οι οποίοι μπορούν να τοποθετούνται ή να αφαιρούνται αναλόγως με τις ανάγκες που προκύπτουν κοντά στις πλατφόρμες άρδευσης των αμπελώνων, όπου βρίσκονται χώροι υγιεινής. Κατα την περιήγηση γύρω από το υπάιθριο ορυχείο επιτρέπεται στους επισκέπτες να ανακαλύψουν νέες οπτικές σε ένα τοπίο που έχει αλλάξει ριζικά από την εξόρυξη. Το τουριστικό ενδιαφέρον του νησιού εντείνουν οι επιλεγμένες διαδρομές οι οποίες οδηγούν τον επισκέπτη σε σημεία ταξινομημένα και ομαδοποιημένα αναλόγως με το είδος του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν.

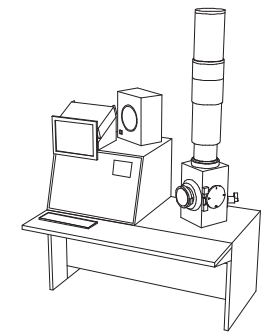

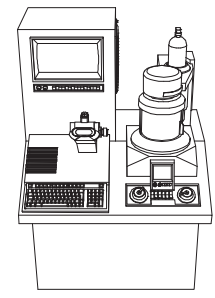
περιβάλλον

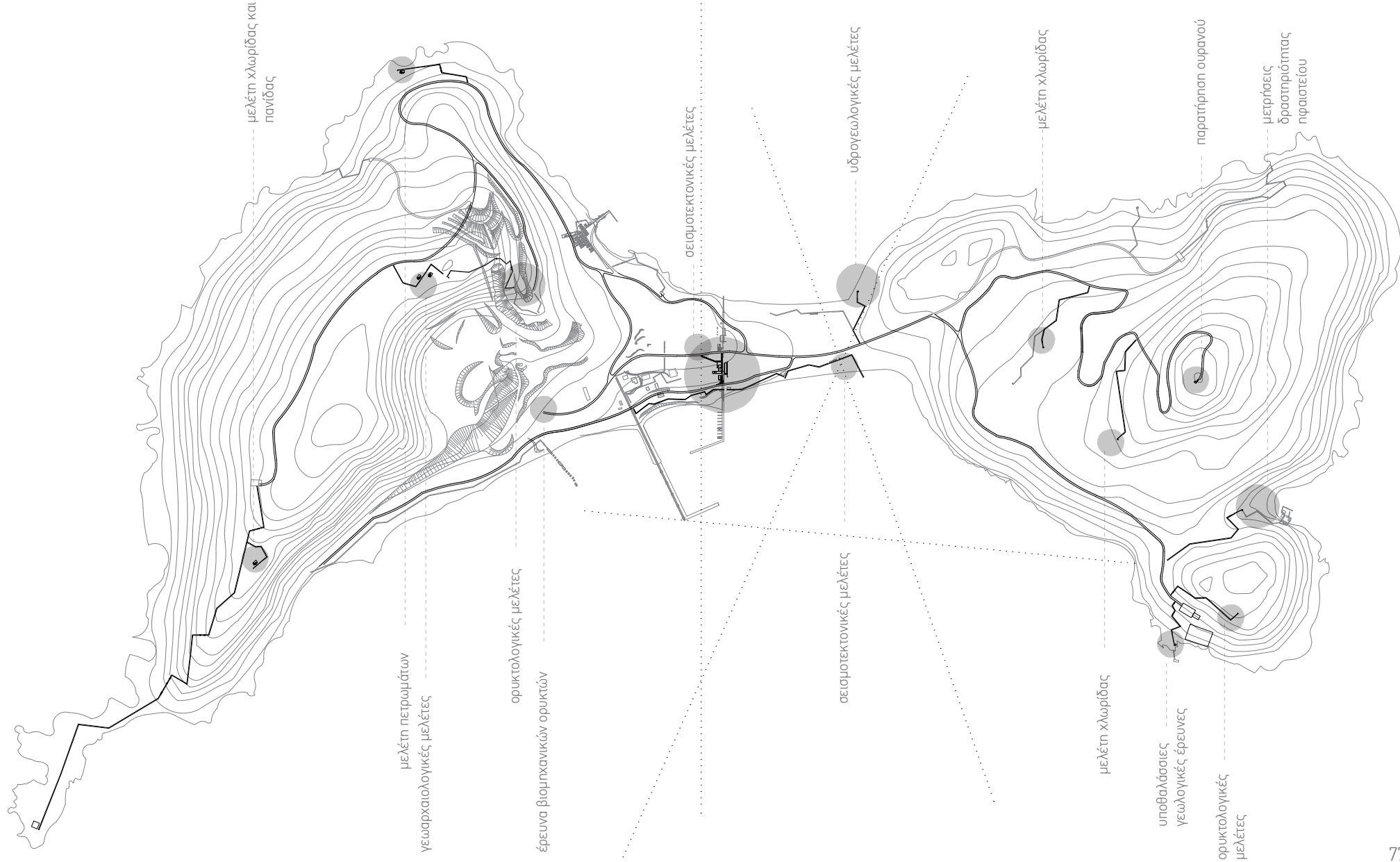
συλλογή δεδομένων

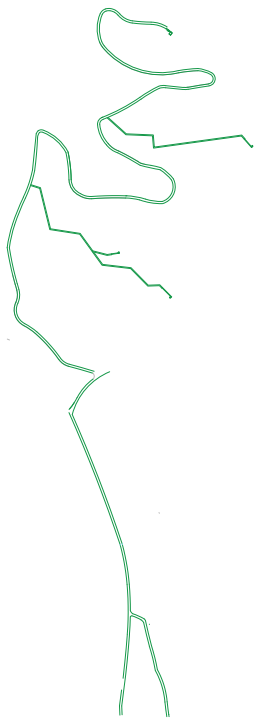

επεξεργασία δεδομένων

παραγωγή επιστημονικού έργου / εφαρμογές

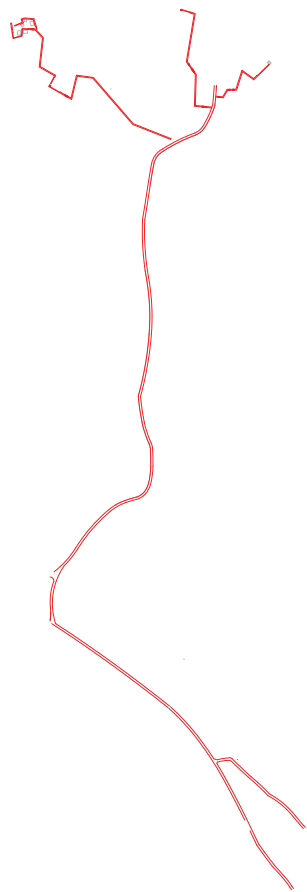

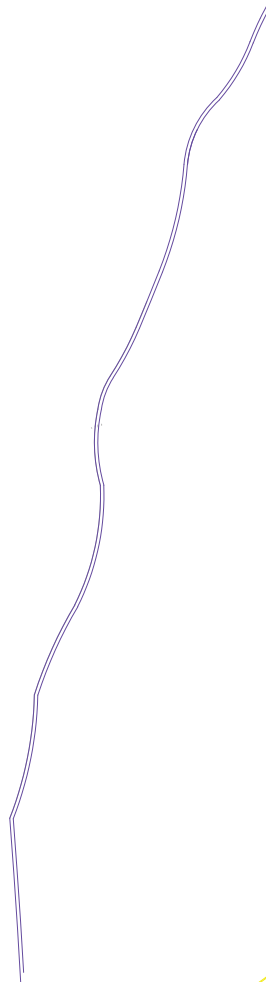
1

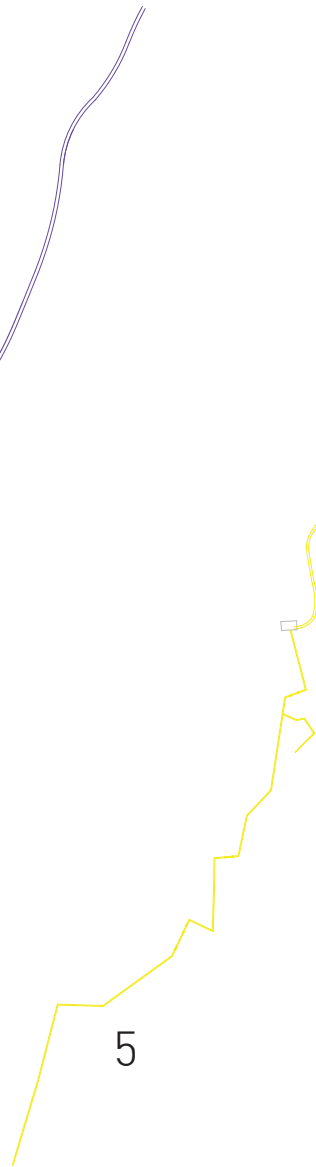
2

3

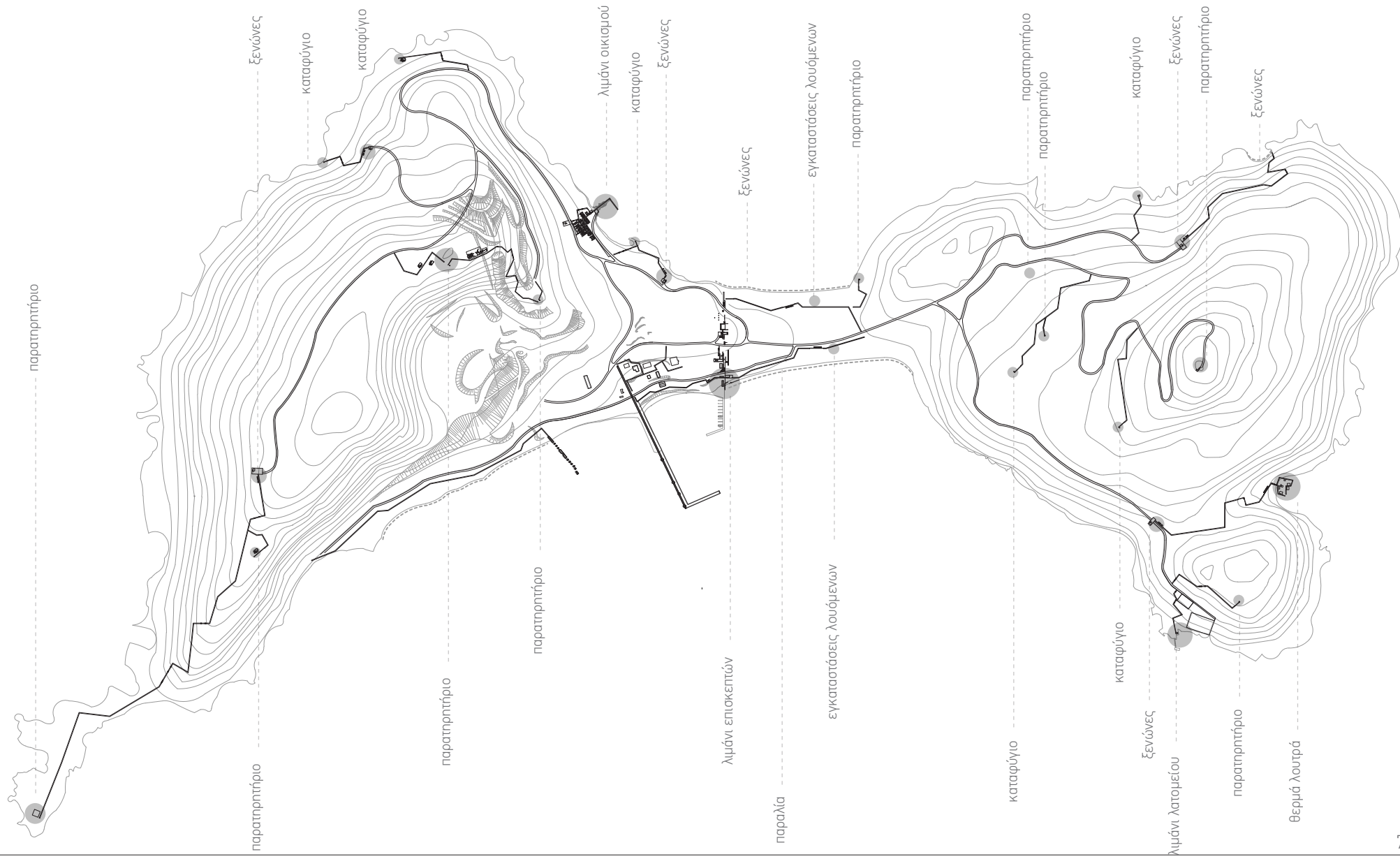

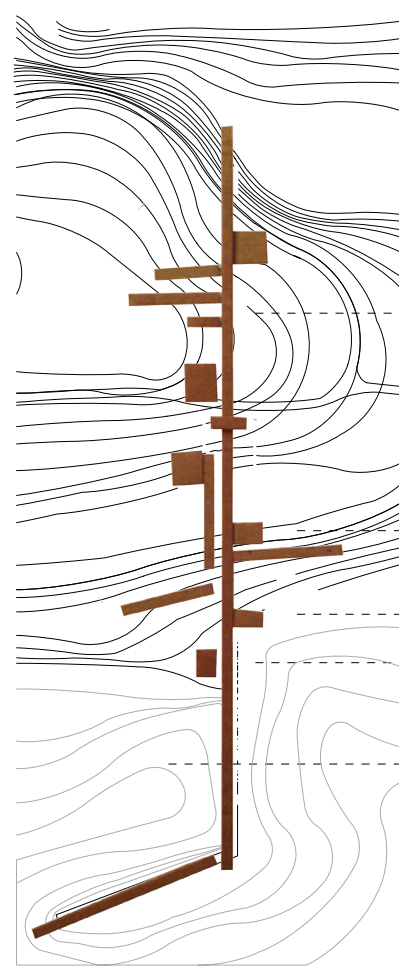
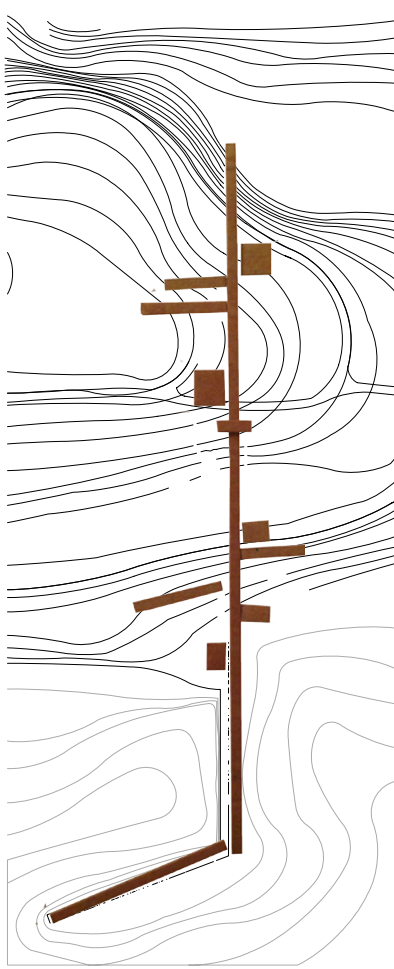
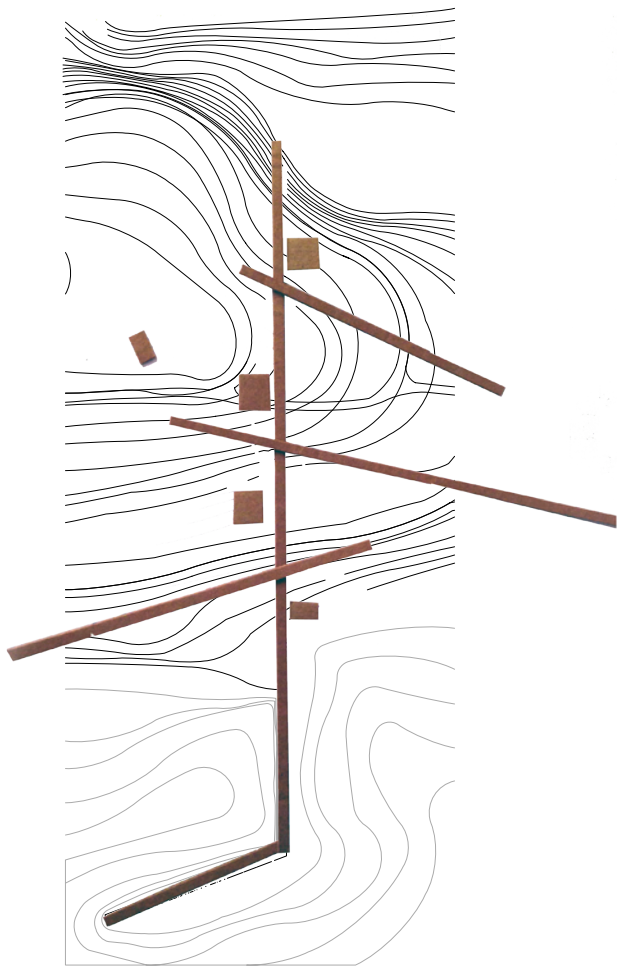
4

5

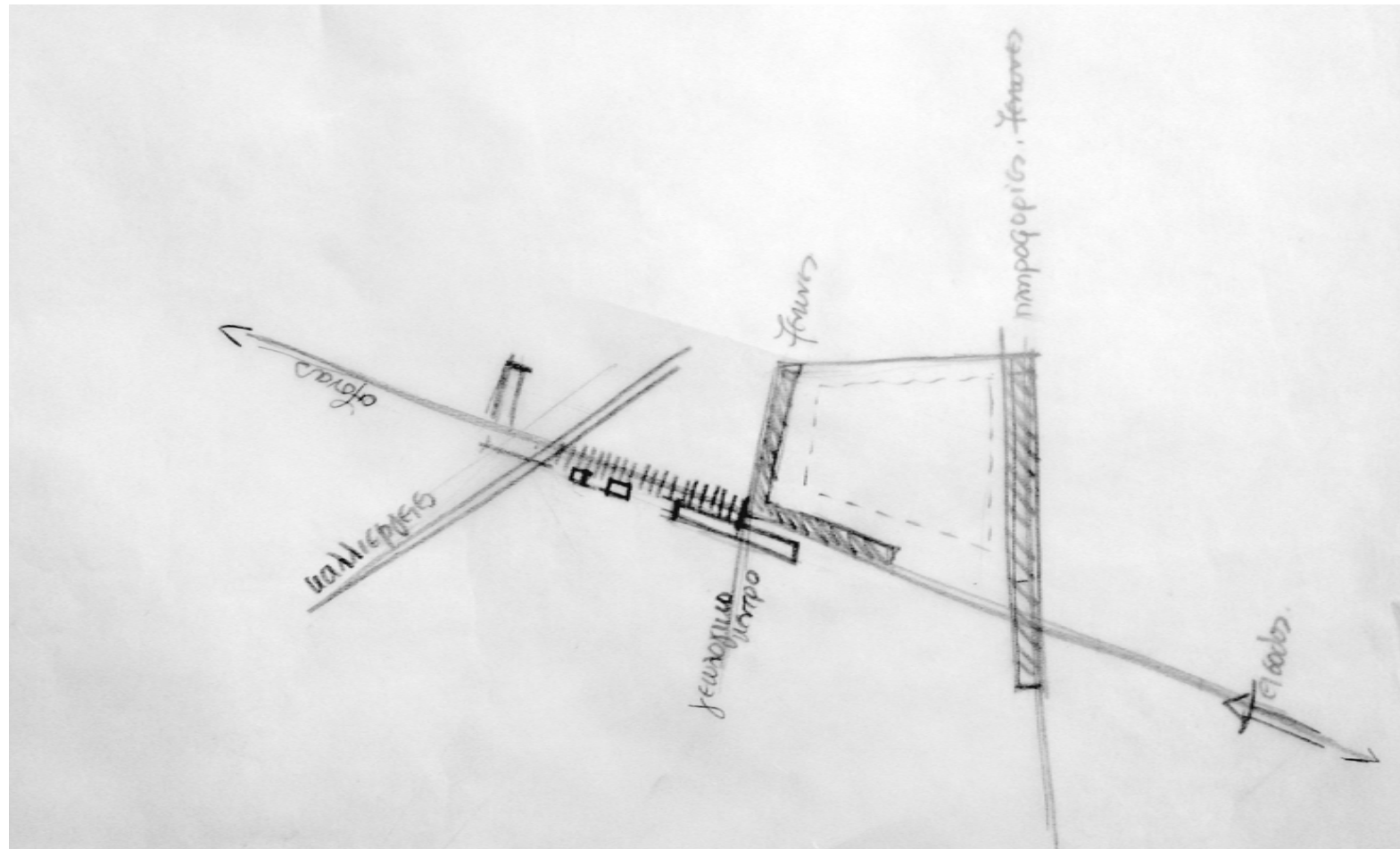
οινοποιείο

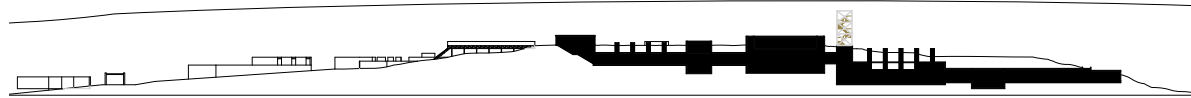
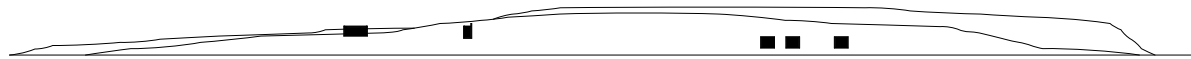
γεωλογικό ερευνητικό κέντρο

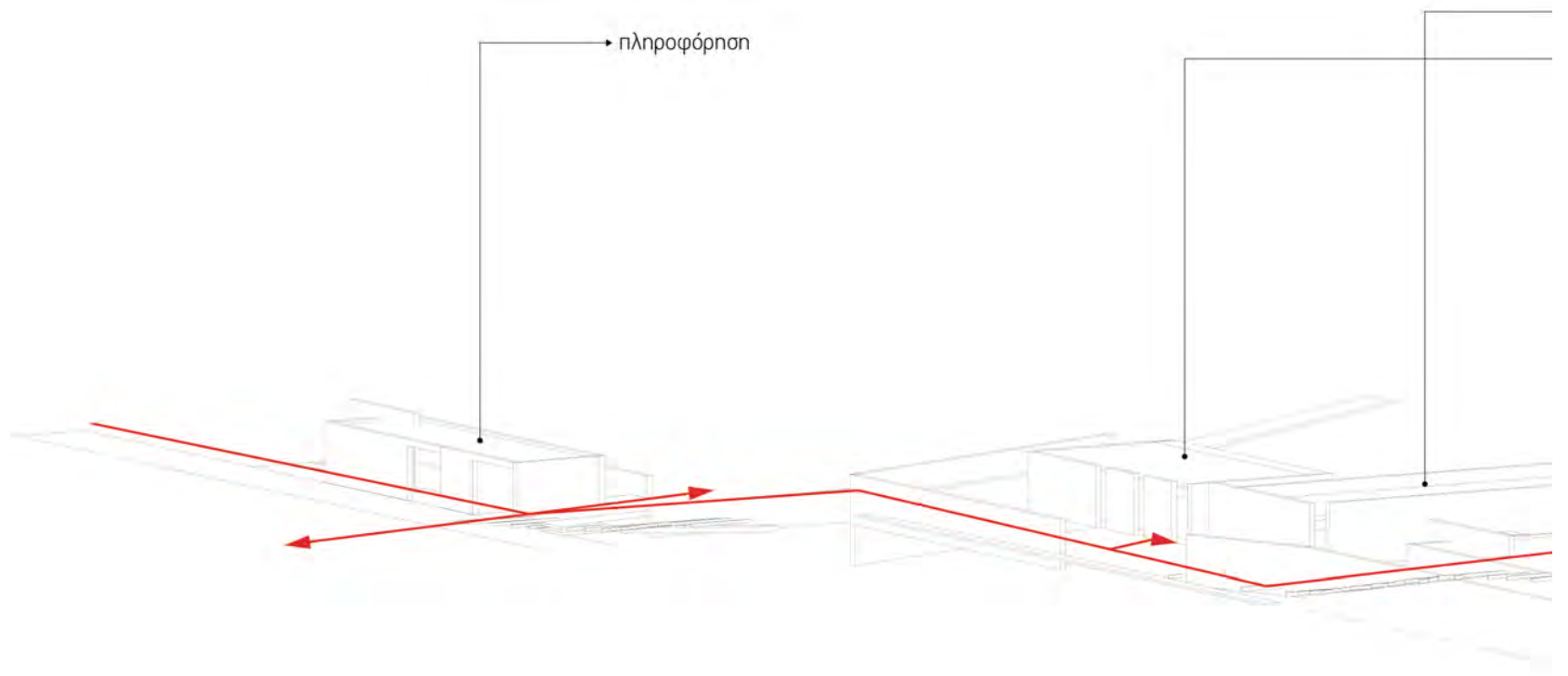
εστιατόριο

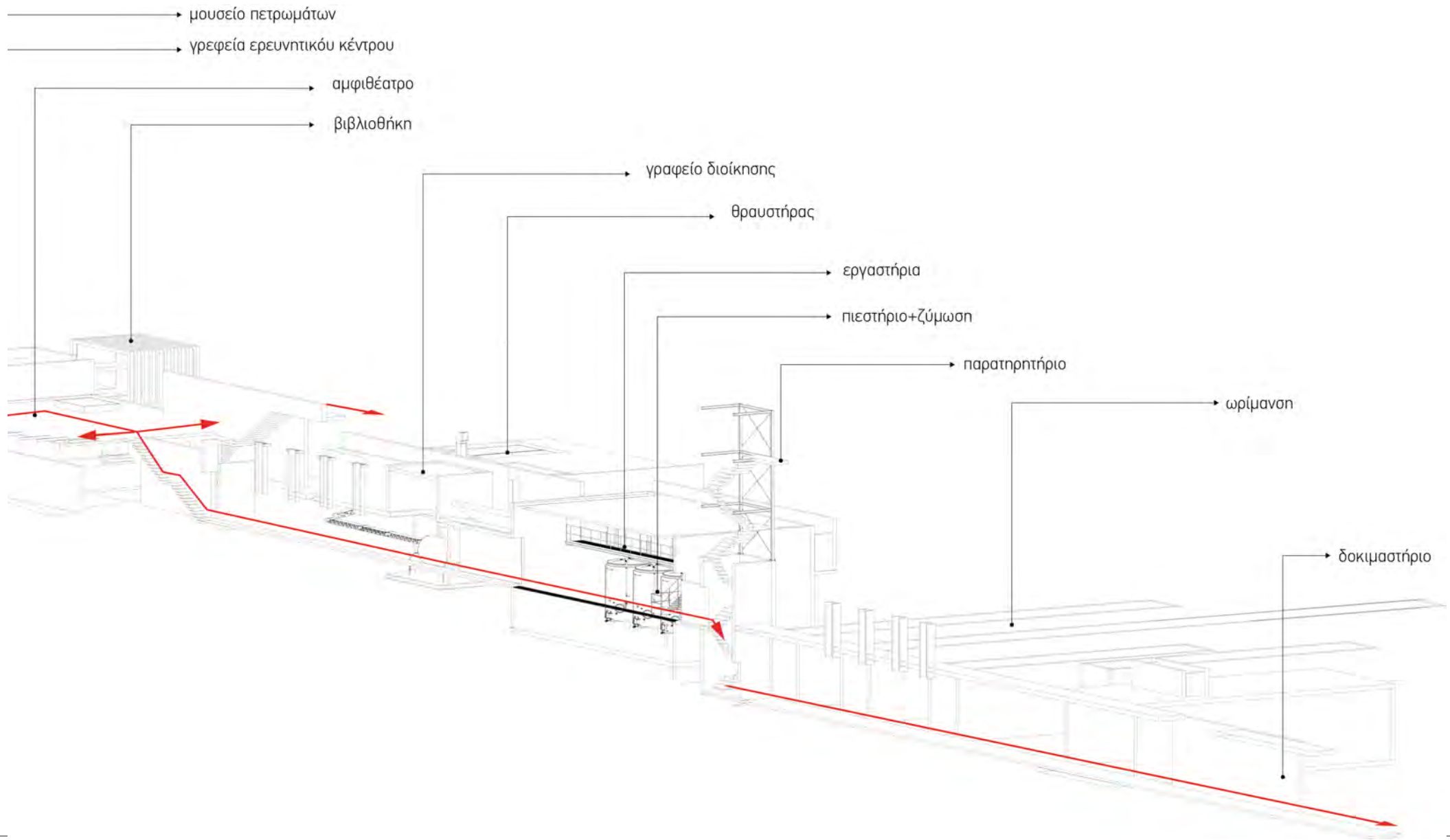
είσοδος

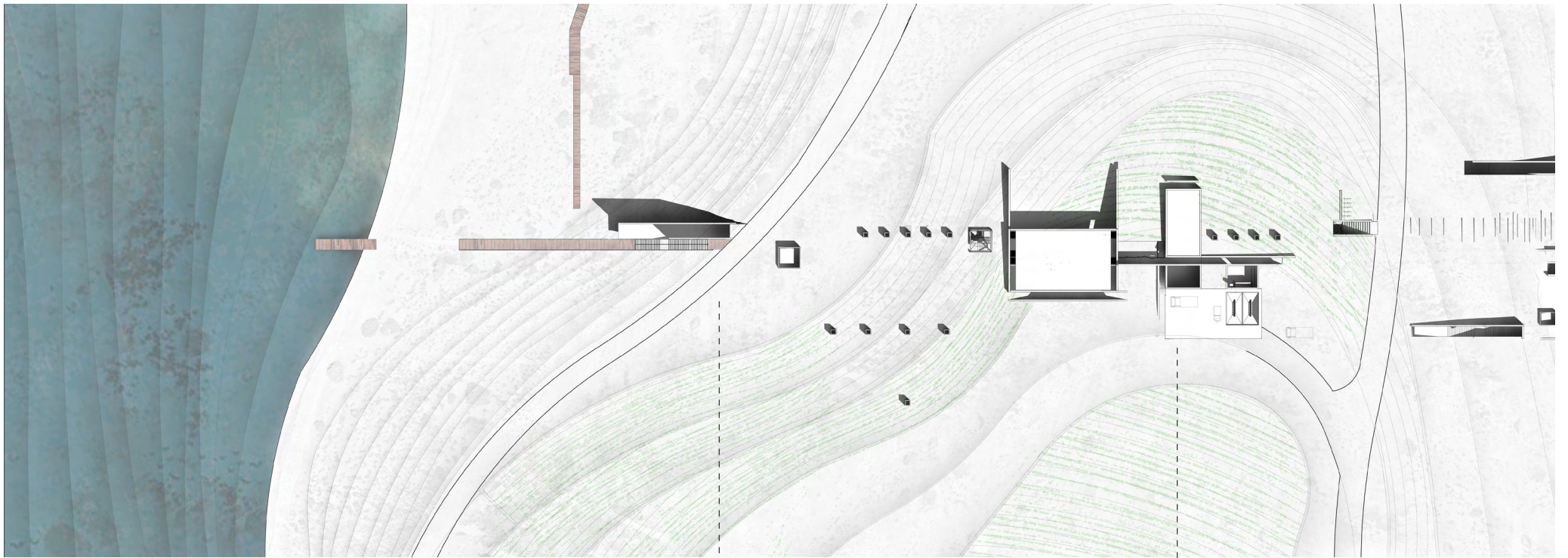
λιμάνι

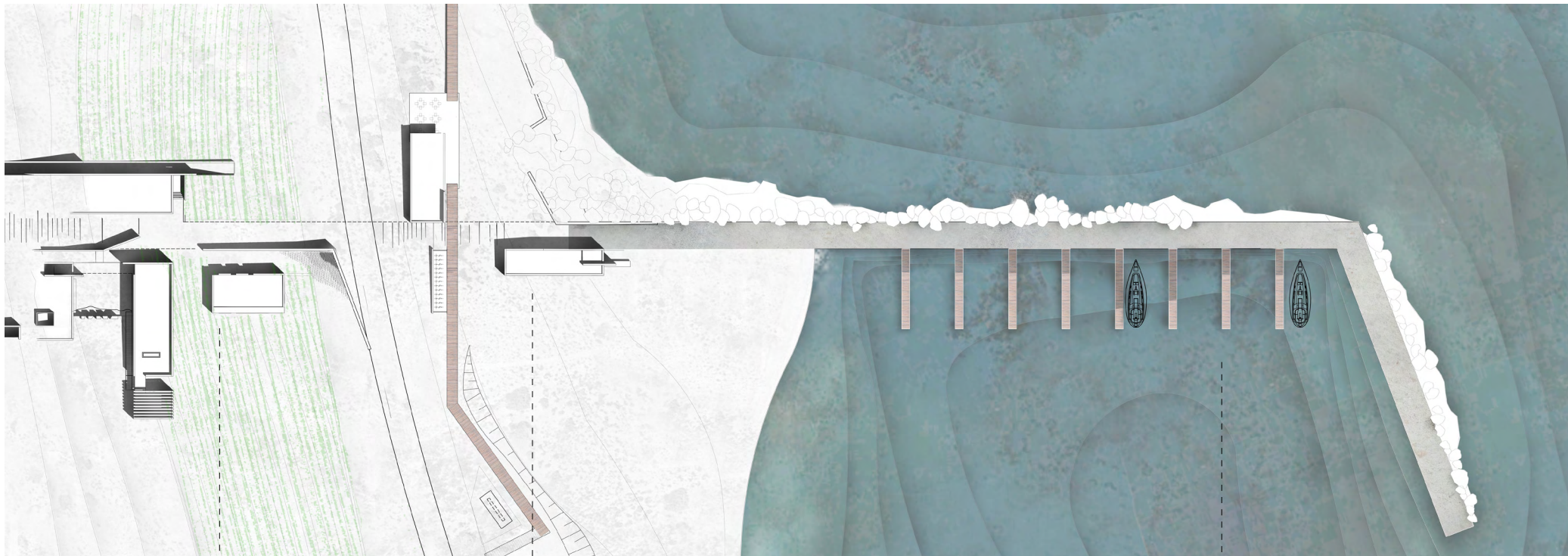

δοκιμαστήριο | έξοδος

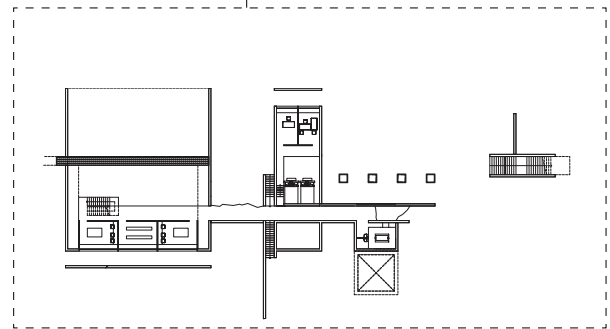
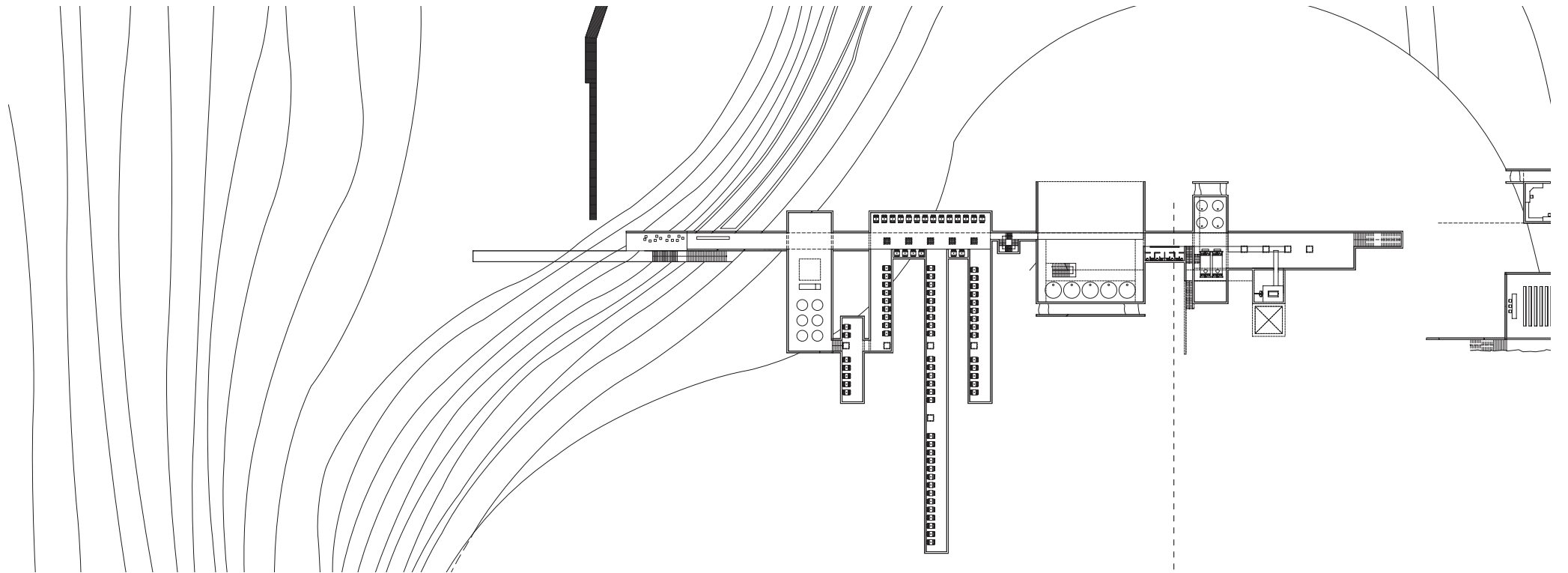
οινοποιείο

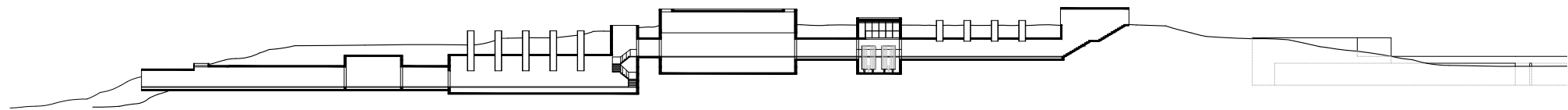
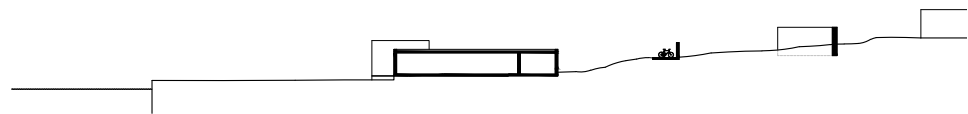
ερευνητικό επιστημονικό κέντρο

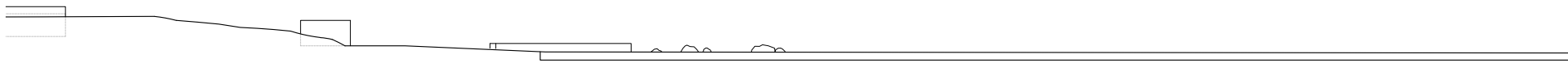
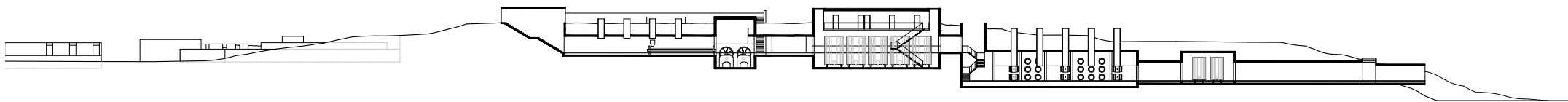
εγκαταστάσεις εισόδου

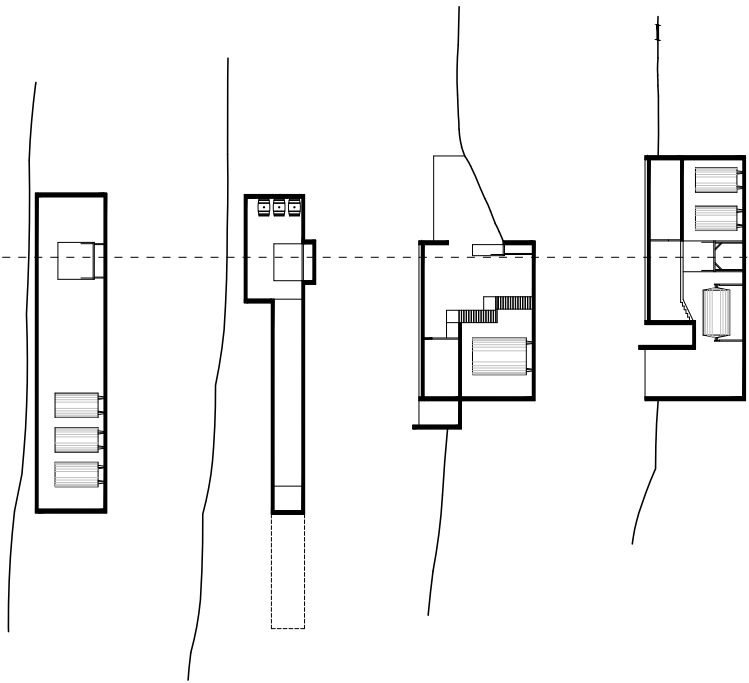
λιμάνι επισκεπτών

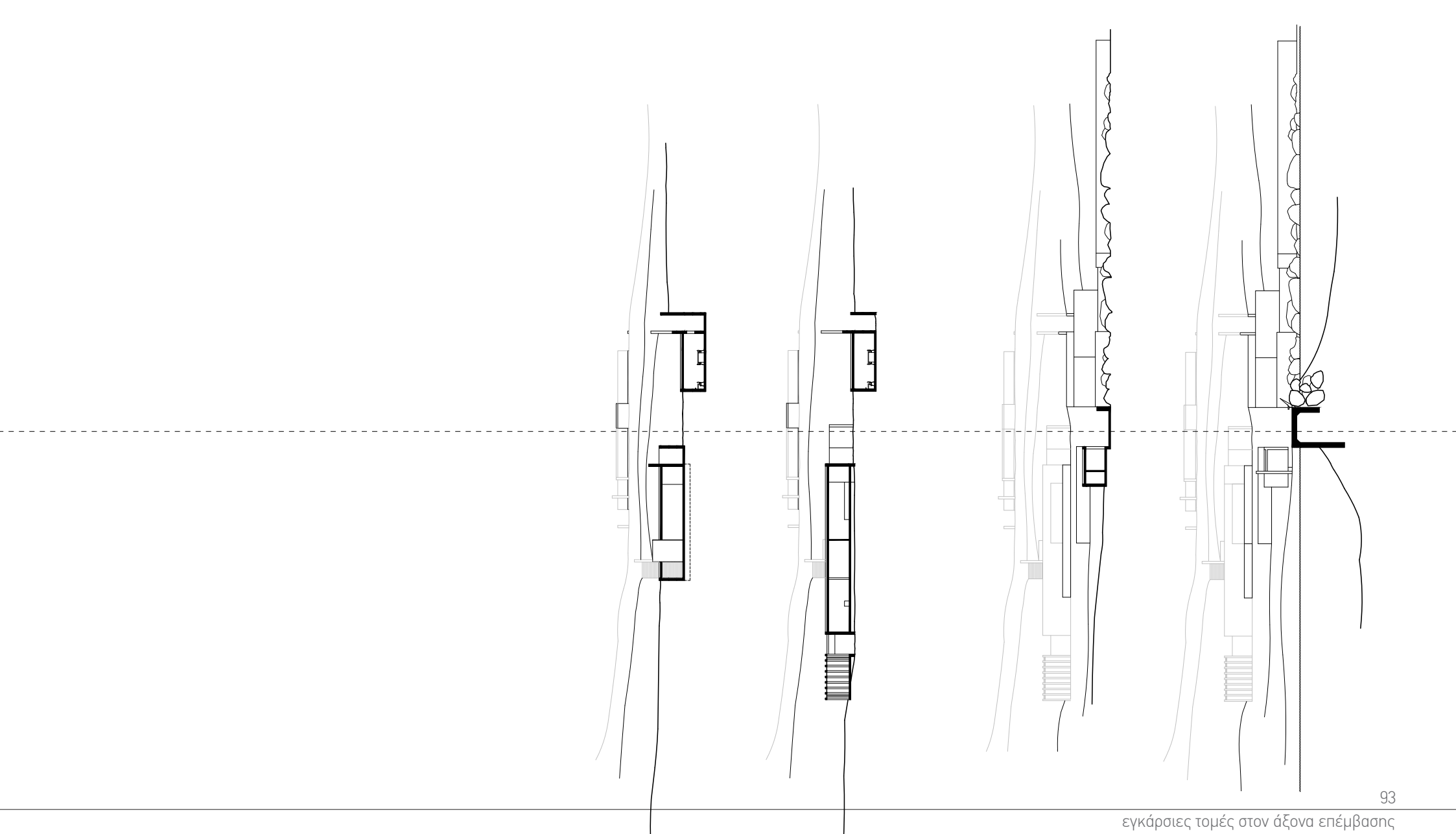

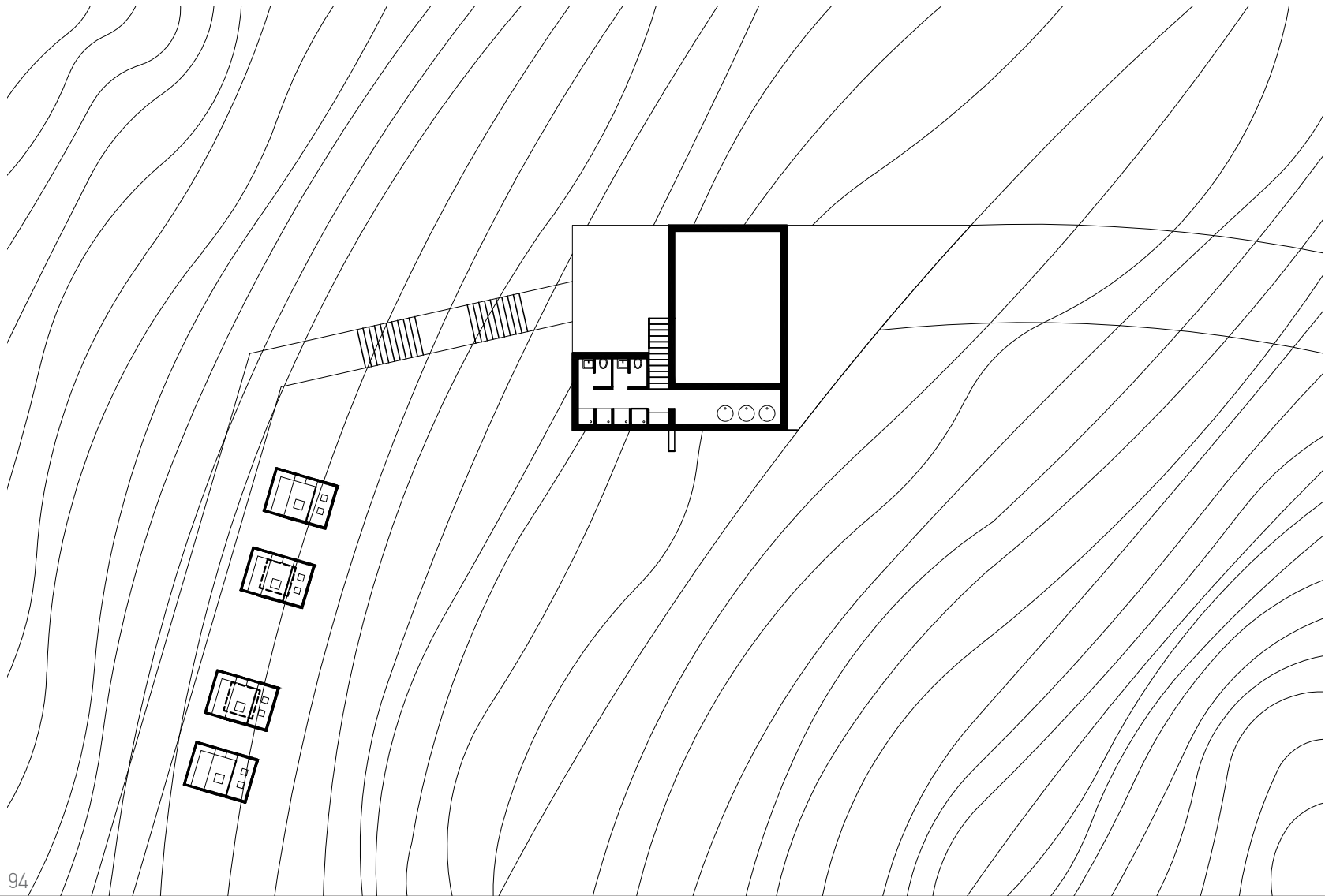

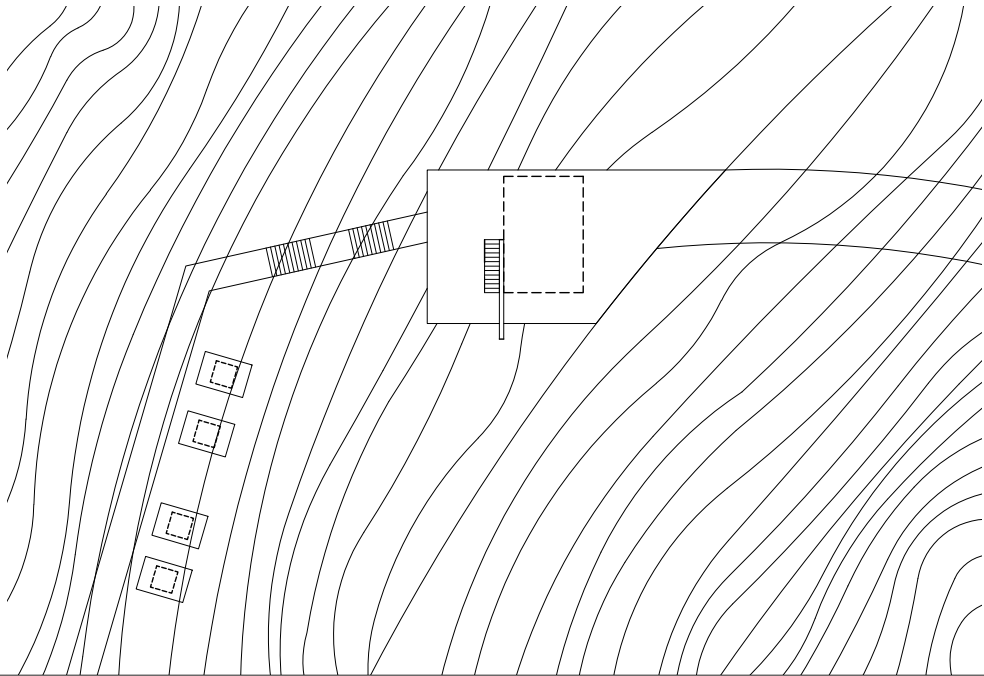

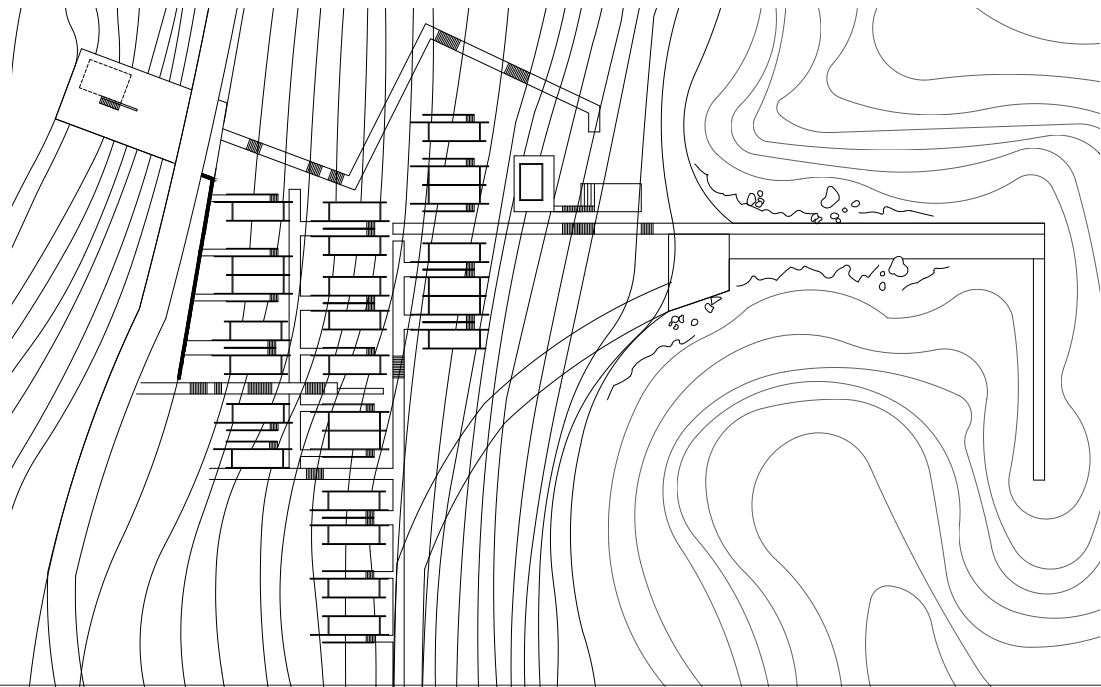

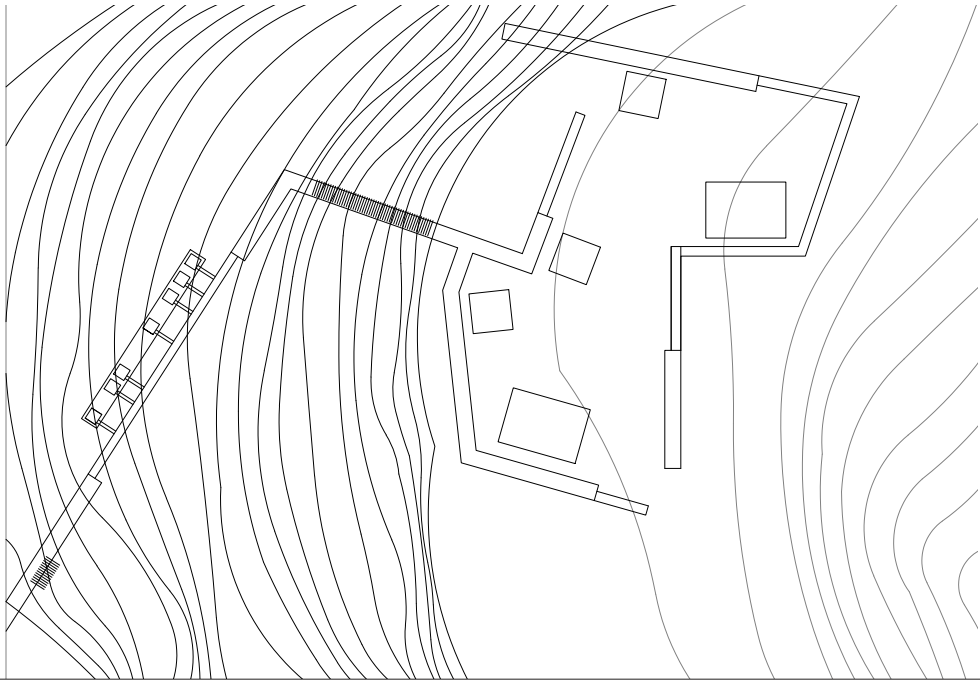

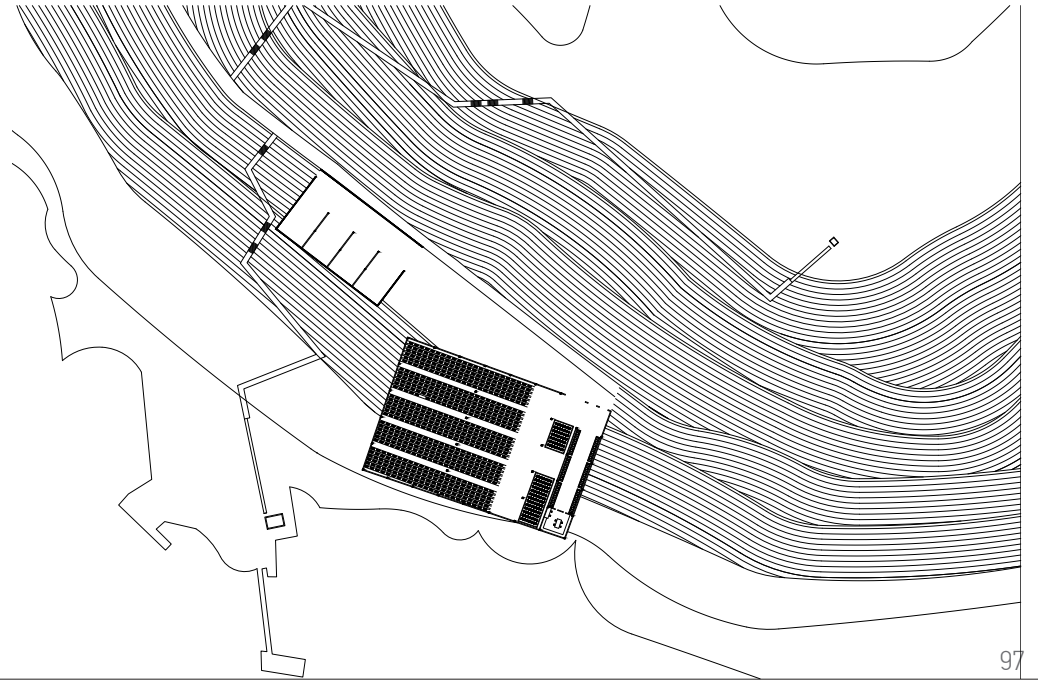

κατόψη λουτρών

κατόψη αποθηκών και φυτωρείου

